

Opinnäytetyö (YAMK)

Bioalat ja liiketalous

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma

2013

Kati Savolainen

ELINKEINOPOLITIIKKA KUN- NAN KILPAILUKYVYN VAHVIS- TAJANA

– YRITTÄJIEN NÄKÖKULMA KAARINAN
KILPAILUKYVYSTÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kati Savolainen

ELINKEINOPOLITIikka KUNNAN KILPAILUKYVYN VAHVISTAJANA - YRITTÄJIEN NÄKÖKULMA KAARINAN KILPAILUKYVYSTÄ

2000 - luvun elinkeinopolitiikassa ovat nousseet esiin alueiden kilpailukyky, kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka sekä toimintojen organisoituminen erilaisiin yhteistyöverkostoihin. Alueen kilpailukyky koostuu ominaisuuksista, joiden avulla se voi osallistua kilpailuun muiden alueiden kanssa ja joiden avulla se pystyy erottautumaan kilpakumppaneistaan. Alueet kilpailevat keskenään yrityksistä, instituutioista, asukkaista ja investoinneista. Alueellisen imagon merkitys korostuu alueiden välisen kilpailun kasvaessa. Alueiden välinen kilpailu pakottaa kuntapäätäjät kiinnittämään huomiota alueidensa vetovoimatekijöihin ja imagoon.

Viitekehysten pohjalta tehty tutkimus pyrkii selvittämään kaarinalaisten yrittäjien näkökulmasta Kaarinan kilpailukykyä sekä kunnan elinkeinopolitiittisia toimia kilpailukyvyn vahvistajana. Tutkimuksen aineisto koottiin sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselyn sisältö koostui neljästä teemasta, jotka olivat 1) Kaarinan imago 2) verkostot ja yhteistyö 3) elinkeinopolitiikka sekä 4) seudullinen kehittäminen.

Tutkimustulosten perusteella yrittäjät kokivat Kaarinan imagon erittäin hyväksi. Kaarinan vahvuuksina nousivat esiin viihtyisä ja turvallinen elinympäristö sekä hyvät liikenneyhteydet ja logistinen sijainti E-18 (Turku-Helsinki) -moottoritien varrella. Vahvuuksina koettiin myös kunnan yrittäjyystävällinen ilmapiiri, kunnan kehitys viime vuosien aikana sekä kunnan tarjoamat palvelut sekä asukkaille että yrityksille. Verkostot ja yhteistyön toimivuus koettiin positiivisena, yli 70 % yrittäjistä koki, että yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä on hyvää. Kaarinassa toimivat yhteistyöverkostot koettiin hyödylliseksi yritystoiminnassa.

Elinkeinopolitiikassa vastaajat pitivät tärkeänä, että kunnasta löytyy oma yhteyshenkilö, jonka puoleen voi kääntyä elinkeinoasioissa. Kaarinalaisille yrityksille neuvontapalveluja tarjoava Kaarinan Kehitys Oy ja sen palvelutarjonta tunnettiin yrittäjien keskuudessa. Elinkeinopolitiikan heikkoutena nousivat esiin kunnan julkiset hankinnat. Vastaajien mielestä kunta ei ole edistänyt tapaa jolla yritykset voivat osallistua tarjouskilpailuun julkisissa hankinnoissa. Seudullinen kehittäminen ja yhteistyö eivät osoittautuneet tutuksi alueen yrittäjille, Kaarinan yrittäjät eivät olleet käyttäneet Turun seudulla toimivien yrityskeskusten palveluita kovinkaan paljon. Vastaajista 40 % ei tiennyt mitä eri palveluja eri organisaatiot tarjoavat yrittäjille Turun seudulla.

ASIASANAT:

Aluekehitys, alueellinen yhteistyö, alueellinen kilpailukyky, kunnan elinkeinopolitiikka, Kaarinan kaupunki

Kati Savolainen

INDUSTRIAL POLICY STRENGTHENING MUNICIPAL COMPETITIVENESS – ENTREPRENEURS' PERSPECTIVE ON KAARINA'S COMPETITIVENESS

The topics that have been in the center of discussion in the 21st century in industrial policy are regional competitiveness and collaborative networking. Competitiveness of the regions consists of the properties that make it unique compared to competitors. Regions are competing with each other of companies, organizations, residents and investments. The significance of the regional image will be emphasized when the competition between the regions increases. The competition between the regions forces the municipal decision-makers to pay attention to the regional image.

The study that was made based on the framework aims to analyze the competitiveness and industrial policy actions of Kaarina municipality from the point of view of the entrepreneurs. The material for the study was collected with an electronic questionnaire. The contents of the survey consist four themes which were the 1) image of Kaarina 2) networks and co-operation 3) industrial policy and 4) regional developing.

The study revealed that the entrepreneurs regarded the image of Kaarina as extremely good. The comfortable and safe environment was seen as strengths, as well as Kaarina's good transport links and logistic location along the E-18 motorway (Turku-Helsinki). The strengths included also the municipality's business-friendly atmosphere, the municipal development in recent years, and the services which the municipality provides for the residents and companies. Networks and co-operation were seen as a positive thing, more than 70% of entrepreneurs felt that the co-operation between the municipality and the entrepreneurs is good. Networks were seen as a useful tool in business.

In the industrial policy, the respondents considered it important that in the municipality one can find a contact person, to whom to turn in business matters. Kaarina-based Kaarinan Kehitys Oy, which offers consultation services to the companies, was known among the entrepreneurs. The public acquisitions of the municipality were seen as the weakness of the industrial policy. Respondents felt that the municipality has not supported the way how companies can participate in the competitive bidding in the public acquisitions. Regional developing and co-operation did not prove to be known; the entrepreneurs in Kaarina had not used the services provided by Turku region's business development centers very much. 40% of respondents did not know what services different organizations are providing for entrepreneurs in the Turku region.

KEYWORDS:

Regional development, regional co-operation, regional competitiveness, municipals industrial policy, city of Kaarina

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
1.1 Opinnäytetyön tausta	6
1.2 Opinnäytetyön tavoitteet, toteutus ja tutkimuskysymykset	7
1.3 Opinnäytetyön rakenne	8
2 ALUEELLINEN KILPAILUKYKY	10
2.1 Alueellisen kilpailukyvyn käsite	10
2.2 Alueellisen kilpailukyvyn elementit	12
2.3 Alueellisen kilpailukyvyn mittaaminen	17
2.4 Alueellisen kilpailukyvyn kehittäminen	19
2.5 Alueellisen kilpailukyvyn ja yritysten yhteys	22
3 KUNNAN ELINKEINOPOLITIikka	26
3.1 Elinkeinopolitiikan käsite ja toimijat	26
3.2 Kunnan elinkeinopolitiikan perusmalli ja tehtävät	28
3.3 Kunnan elinkeinopolitiikan vaikutus yritysten kilpailukykyyn	31
3.4 Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka	33
3.5 Elinkeinopolitiikka kunnan kilpailukyvyn vahvistajana	36
3.6 Yhteenveto teoreettisesta viitekehyksestä	37
4 KAARINAN KILPAILUKYKY JA ELINKEINOPOLITIikka	41
4.1 Kohdekunnan esittely	41
4.2 Toimeksiantajan ja yhteistyökumppaneiden esittely	43
4.3 Tutkimushankkeen tarkoitus	45
4.4 Tutkimusaineiston hankinta ja käsittely	46
4.5 Tutkimuksen luotettavuus	49
5 TUTKIMUSTULOKSET	51
5.1 Yritysten taustatiedot	51
5.2 Kaarinan imago	53
5.3 Verkostot ja yhteistyö	55
5.4 Elinkeinopolitiikka	56
5.5 Seudullinen kehittäminen ja yhteistyö	58
5.6 Yritysilmapiiri -tutkimukset	59

5.7 Yhteenveto	60
6 POHDINTA	65
LÄHTEET	69

LIITTEET

- Liite 1. Kyselylomake
 Liite 2. Lehdistötiedote tutkimuksesta

KUVIOT

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakenne.....	9
Kuvio 2. Resurssien vaikutus alueen kilpailukykyyn (Huovari, 2001, 3).....	12
Kuvio 3. Alueiden kilpailukyvyyn elementit (Sotarauta & Mustikkamäki, Linnamaata 1999 soveltaen, 14).....	13
Kuvio 4. Alueellisen kilpailukyvyyn arviointimalli (Sotarauta & Ståhle 2003, 129).....	18
Kuvio 5. Kuntien elinkeinopolitiikkaan vaikuttavia tekijöitä (Kaskinen, 2003, 18).....	27
Kuvio 6. Kunnan elinkeinopolitiikan perusmalli (Ollila, 1987, 30-35).....	29
Kuvio 7. Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka (Kostiainen 1999, 60).....	34
Kuvio 8. Kaarinan kaupungin elinkeinoelämän SWOT-analyysi (www.kaarina.fi 2013).....	43
Kuvio 9. Kyselyn mittausmalli.....	48
Kuvio 10. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttivat/vaikuttavat yrityksenne sijaintiin ja toimintaedellytyksiin? (keskiarvot asteikolla 1-5).....	53
Kuvio 11. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5).....	54
Kuvio 12. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5).....	56
Kuvio 13. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5).....	57
Kuvio 14. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5).....	58

TAULUKOT

Taulukko 1. Kaarinassa toimivien yritysten määrä (Tilastokeskus, 2012).....	42
Taulukko 2. Yrityksen henkilömäärä.....	51
Taulukko 3. Yrityksen perustamisvuosi.....	52
Taulukko 4. Yrityksen toimiala.....	52
Taulukko 1. Esimerkki taulukosta.....	Error! Bookmark not defined.

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tausta

Globalisaation seurauksena erilaisten rajojen merkitys on heikentynyt ja kansainvälinen kilpailu kiristynyt yleisesti. Samalla myös paikallisista ratkaisuista ja aloitteellisuudesta on tullut entistä kriittisempi kilpailutekijä ja paikallisen osaamisen ja innovaatiokyvykkyyden merkitys on korostunut. Myös kunnat joutuvat yhä tarkemmin analysoimaan omaa kilpailukykyään yritysten sijaintipaikkoina ja ihmisten elinympäristöinä. (Sotarauta & Lähteenmäki 2001, 45.)

Yritykset vaativat toimintaympäristöltään ominaisuuksia, jotka auttavat niitä menestymään. Eri kunnilla nämä ominaisuudet ovat erilaisia, mikä johtaa siihen, että toiset kunnat ovat yritysten näkökulmasta toisia houkuttelevampia. Globaali talous pakottaa kuntia laajempaan ajatteluun alueesta ja huomioimaan elinkeinoelämän tarpeet. 2000-luvulla elinkeinopolitiikan kehittämisen kohteena ei nähdä olevan pelkästään yritysten toimintaympäristöjen kehittäminen vaan kuntien kilpailukyvyyn kehittäminen. Kuntien kilpailukyvyyn ollessa elinkeinopoliittisen kehittämisen kohteena, voidaan elinkeinopolitiikan nähdä laaja-alaisesti sekä olevan osa kunnan kokonaisvaltaista kehittämistä. (Kostiainen 2002, 303.)

Kuntien on nähty olevan kilpailutilanteessa, jossa taistellaan investoinneista, yritysten sijoittumisesta, asukkaista sekä osaavasta työvoimasta kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Kiristyvän kilpailun myötä kuntien vetovoimatekijöihin on ryhdytty kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Kuntien kilpailussa yksi keskeinen vetovoimatekijä on myönteinen imago. Imago nähdään viestinnällisenä, jonkin henkilön, organisaation tai alueen itsestään antamana kuvana (Äikäs 2001, 59–61). Imagon keskeinen merkitys on saanut kunnat kanavoimaan entistä enemmän resursseja imagojen parantamiseen. Myös Suomessa moni kunta on toteuttanut tai ainakin pohtii erilaisia imagokampanjoita ja muita imagon parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Samaan aikaan myös alueellisten imagojen tutkimus on merkittävästi lisääntynyt. (Zimmerbauer 2008, 7.)

Kaarinan alueella vallitsee tutkitusti hyvä imago yrittäjien keskuudessa. Yritysten päättäjät antoivat Kaarinalle parhaan yleisarvosanan taloustutkimuksen tekemässä kuntien imagotutkimuksessa vuonna 2012. Kaupunki menestyi myös muissa yrittäjyystutkimuksissa, vuoden 2013 maakuntaennusteen mukaan 83 % kyselyyn vastanneista arvioi kaupungin yrittäjätapiirin olevan erinomainen tai hyvä. Myös yrittäjien ja kaupungin välinen yhteistyö arvioitiin maakunnan parhaaksi. Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisema tutkimus totesi Kaarinan Suomen yritysmyönteisimmäksi kunnaksi vuonna 2012. (Kaarinan kaupunki 2013.)

Tämän tutkimuksen avulla haluttiin selvittää tarkemmin mitkä tekijät ovat vaikuttaneet Kaarinan hyviin tuloksiin viimeaikaisissa yritysilmapiiritutkimuksissa. Tutkimuksen toimeksiantajana toimi Kaarinan Kehitys Oy, joka on Kaarinan kaupungin elinkeinopolitiikan ja yrittäjyyden elinkeinoyhtiö.

Tässä tutkimuksessa teoreettisesti aihe on jaettu alueellisen kilpailukyvyn sekä kunnan elinkeinopolitiikan teoriaan. Alueet voidaan jakaa maantieteellisten ja hallinnollisten rajojen mukaan monilla eri tavoilla. Tärkeimpiä alueellisen elinkeinopolitiikan toimijoita ovat muun muassa kunnat, TE-keskukset, korkeakoulut, kehittämiskeskukset ja maakuntaliitot. Kunta on paikallistasolla toimiva julkishallinnon yksikkö, jolla on oma rajattu alueensa ja väestönsä. (Suomen Kuntaliitto, 2013). Kunnat ovat aluetason tärkeimpiä julkishallinnon toimijoita, joilla on sekä hallinnollista valtaa että resursseja toteuttaa aluetason elinkeinopolitiikkaa. Lisäksi kunta omalla toiminnallaan muodostaa alueen niin sanotun hallinnollisen toimintaympäristön, jolla on suora vaikutus yritystoiminnan kehittämisedellytyksiin. (Heinonen 2012.) Lähteissä on käytetty alueeseen ja alueelliseen kilpailukykyyn viittaavia käsitteitä, mutta tässä tutkimuksessa alue on rajoitettu koskemaan kuntaa.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet, toteutus ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää kaarinalaisten yrittäjien näkökulmasta Kaarinan kunnan kilpailukykyä sekä kunnan elinkeinopoliittisia toimia kilpailukyvyn vahvistajana. Tutkimushanke toteutettiin kvantitatiivisena tutki-

muksena yrittäjille lähetettävällä sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselyssä selvitettiin mielipiteitä neljään teemaan, jotka olivat 1) Kaarinan imago 2) verkostot ja yhteistyö 3) elinkeinopolitiikka sekä 4) seudullinen kehittäminen. Tutkimustuloksia on tarkoitus hyödyntää kaupungin yrityspalvelujen suunnittelussa. Tutkimushankkeen avulla haettiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Mistä ominaisuuksista Kaarinan kilpailukyky ja imago muodostuu?
- Miten yrittäjät kokevat kunnassa toimivat verkostot ja yhteistyön?
- Miten yrittäjät kokevat kunnan elinkeinopolitiikan ja mitkä elinkeinopolitiikan asiat koetaan tärkeiksi?
- Miten yrittäjät kokevat kunnan osallistumisen seudulliseen kehittämiseen ja yhteistyöhön?
- Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet Kaarinan hyviin tuloksiin viimeaikaisissa yritysilmapiiritutkimuksissa?

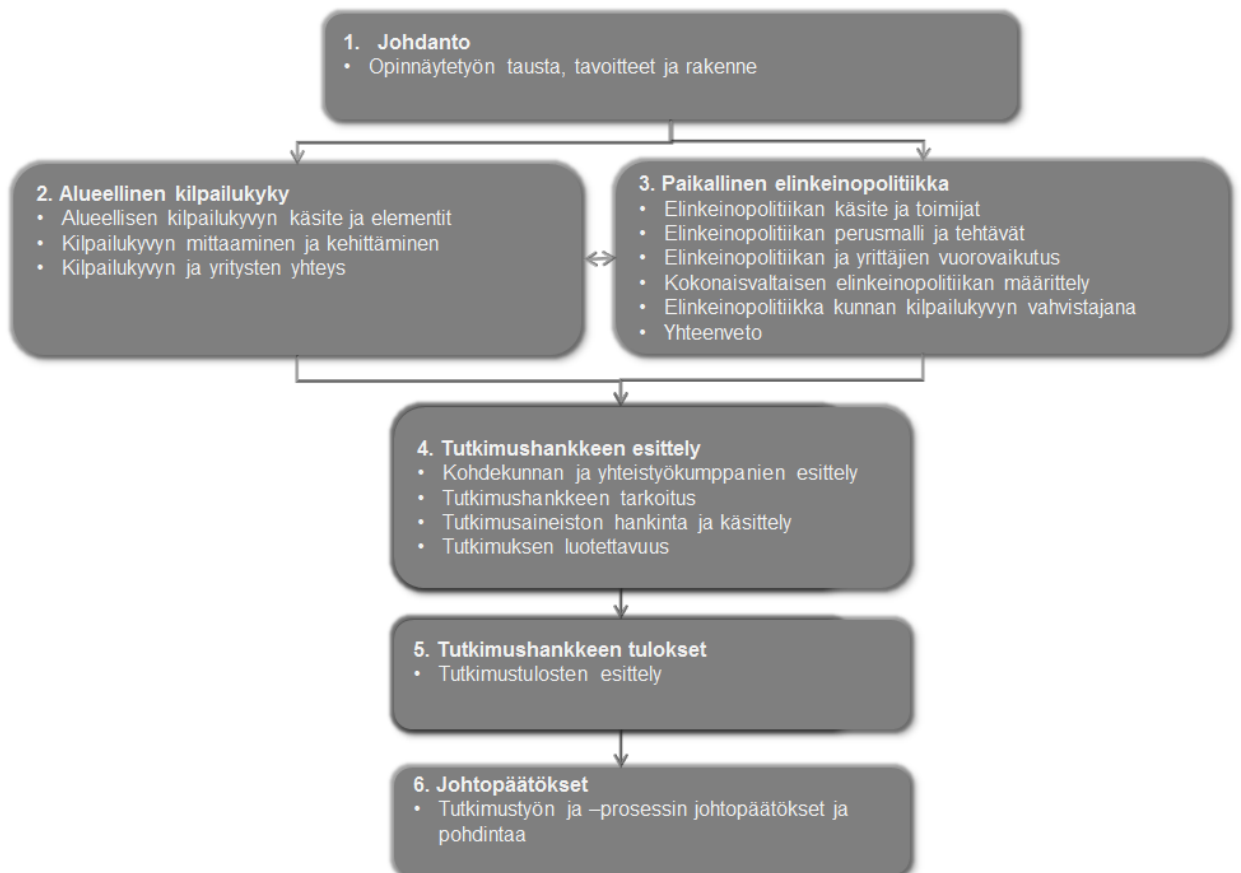
Näiden kysymysten vastausten avulla pyritään löytämään tekijöitä, jotka osaltaan ovat vaikuttaneet Kaarinan kilpailukykyyn ja hyviin tuloksiin yritysilmapiiritutkimuksissa.

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Tutkimus alkaa johdannolla, sekä tutkielman tavoitteiden, tutkimuskysymysten ja rakenteen esittämisellä. Tutkimuksen teoria esitetään luvuissa kaksi ja kolme. Luvussa kaksi käsitellään alueellisen kilpailukyvyn teoriaa ja tekijöitä, joiden kautta alueellinen kilpailukyky muodostuu sekä alueellisen kilpailukyvyn mittaamista ja kehittämistä. Lopuksi kappaleessa tarkastellaan alueellisen kilpailukyvyn ja yritysten kilpailukyvyn sidoksia toisiinsa. Kolmannessa luvussa käsitellään kuntien harjoittamaa elinkeinopolitiikkaa sekä esitetään kunnan elinkeinopolitiikan perusmalli ja tehtävät. Kappaleessa tarkastellaan kunnan elinkeinopoliittisten toimien vaikutusta yritystoimintaan sekä esitellään kokonaisvaltaisen elinkeinopolitiikan malli. Lisäksi selvitetään miten elinkeinopolitiikan toimilla voi-

daan vahvistaa kunnan kilpailukykyä. Kolmannen kappaleen lopussa on koottu yhteenveto teoreettisesta viitekehystä.

Luvussa neljä esitellään tutkimuksen tilaaja, tarkoitus sekä toteuttaminen. Luvussa viisi esitetään tutkimushankkeen tulokset. Kuudes luku sisältää yhteenveton ja pohdinnan. Opinnäytetyön rakenne on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakenne.

Tutkimuskirjallisuuden lisäksi lähteinä käytetään erilaisia painettuja materiaaleja sekä sähköisiä lähteitä. Lähdemateriaalina käytetään myös kotimaisia yritysilmapiiriin liittyviä tutkimuksia. Hirsjärvi ym. (2009, 144) toteaa, että teoria syntyy niistä havainnoista, joita tehdään reaali- maailmasta. Teorioista voidaan johtaa uusia hypoteeseja, joita jälleen voidaan viedä reaali- maailmaan todennettavaksi. Teoria siis ohjaa uuden tiedon etsinnässä samalla kun se jäsentää ja systematisoi kerättyä aineistoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 144.)

2 ALUEELLINEN KILPAILUKYKY

Viime vuosikymmeniä voitaneen monella tapaa kutsua muutosten ja innovaatioiden aikakaudeksi. Olemme siirtyneet tietoyhteiskuntaan, jossa informaation tuottamisella ja informaatioteknologialla on suuri osuus työelämässä, taloudessa ja kulttuurissa. Tietoyhteiskunnassa korkeatasoinen tietämys ja osaaminen nähdään merkittävänä taloudellisena kilpailutekijänä ja kaikkein tärkeimpänä voimavarana ja tuotannontekijänä. (Mannermaa 2008, 39.)

Manuel Castells (1996) on luonut tieto- ja informaatioyhteiskunnan käsitteiden rinnalle verkostoyhteiskunnan käsitteen. Castellsin mukaan verkostoyhteiskunta on uuden teknologisen aikakauden ja sosiaalisen yhteisön välisen vuorovaikutuksen tuloksena syntynyt sosiaalinen rakenne. Verkostoyhteiskunta perustuu uuteen teknologiaan, uusiin toimintatapoihin ja uuteen osaamiseen ja sitä luonnehtii verkostomainen toimintatapa, dynamiikka ja käsitteellisyys. Vaikuttavan tiedon lähteitä ovat esimerkiksi internet, kansainvälinen media, tietotekniikka, yleisesti kasvanut ihmisten välinen kommunikaatio ja kansainväliset organisaatiot. (Sotarauta ym. 2001, 13.)

Monet yhteiskunnalliset muutokset ovat muuttaneet myös alueiden merkitystä. Ne eivät ole enää samalla tavalla hierarkkisessa suhteessa toisiinsa nähden kuten aiemmin, vaan alueiden menestymistä määrittelee ennen kaikkea paikallinen toimintaympäristö, kilpailukyky ja alueiden asema osana globaaleja virtoja. (Sotarauta ym. 2001, 13.)

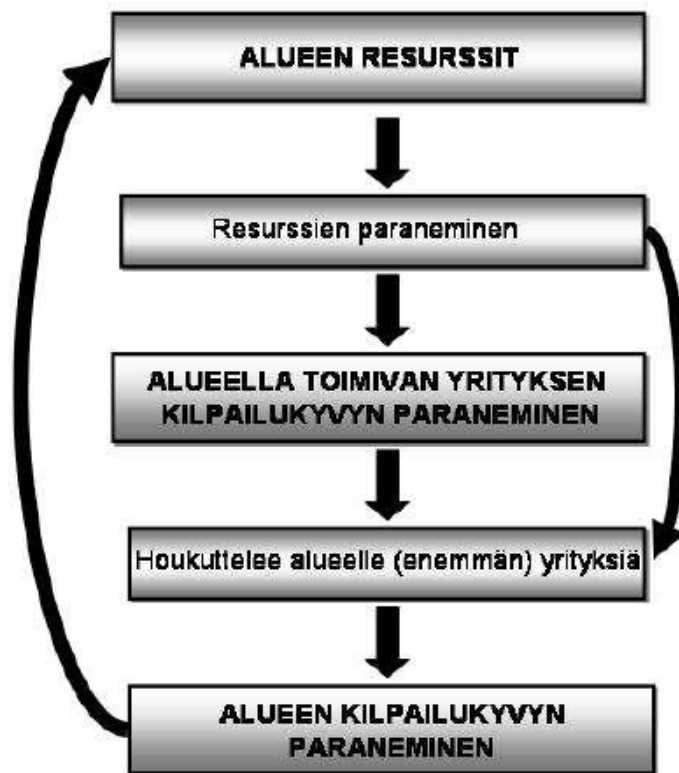
2.1 Alueellisen kilpailukyvyn käsite

Alueen kilpailukyvystä puhuttaessa tarkoitetaan alueen ominaisuuksia, joiden avulla se voi osallistua kilpailuun muiden alueiden kanssa ja joilla se pystyy erottautumaan edukseen kilpakumppaneistaan. Saavuttaakseen kilpailuetua toimijalla tulisi olla sellaisia ominaisuuksia, joiden avulla on mahdollista menestyä kilpailussa paremmin kuin muut. (Sotarauta ym. 2001, 14.) Alueen kilpailukyky sulkee sisälleen viisi ratkaisevaa tekijää:

- Paikallisten yritysten kyky myydä tuotteitaan ja palvelujaan kilpailuilla markkinoilla (kaupankäynti)
- Näiden tuotteiden ja palvelujen arvo ja niiden tuotannon tehokkuus (tuotavuus)
- Paikallisten resurssien tehokas hyödyntäminen (resurssit ja kyvykkyydet)
- Paikallisten toimijoiden kyky yhdessä ja erikseen luoda uusia alueen kilpailukykyyn vaikuttavia resursseja (kyvykkyydet ja johtaminen)
- Paikallisten toimijoiden kyky kääntää taloudellinen kilpailukyky asukkaiden elinolosuhteita ja hyvinvointia tukeviksi rakenteiksi ja palveluiksi (hyvinvointi) (Sotarauta & Mustikkamäki 2008, 13; mukailen Turok 2004, 1070.)

Kaikki yllä mainitut tekijät ovat luonteeltaan muuttuvia, eikä koskaan voida tietää, mitkä palvelut ja tuotteet ovat alueen tulevan menestyksen kannalta tärkeitä tai mitkä tekijät juurruttavat yritykset ja muut tärkeät toiminnot alueelle. (Sotarauta & Mustikkamäki 2008, 13). Yritysten kohdalla kilpailukyvyllä on selkeä merkitys. Yritykset ovat kilpailukykyisiä kun ne pärjäävät kilpailussa ja kasvattavat markkinaosuuttaan. Mutta puhuttaessa alueiden kilpailukyvyistä, ei selkeää määritelmää ole olemassa. Alueet eivät ole samanlaisessa kilpailuasemassa keskenään kuin yritykset, eikä alueen menestys ole mitattavissa sen markkinaosuudella. Alueen menestyminen ei ole pois muilta, vaan niiden hyvinvoinnin kasvut ovat sidoksissa keskenään. (Huovari 2001, 4.)

Alueiden kilpailukyvyyn selvittäminen lähtee liikkeelle alueen resurssien ja ominaisuuksien kartoituksella ja niiden vertaamisella muihin alueisiin. Mitä suotuisampi on alueen resurssien yhdistelmä suhteessa muihin alueisiin, sitä parempi on alueen kilpailukyky (kuvio 2). (Huovari 2001, 4.)

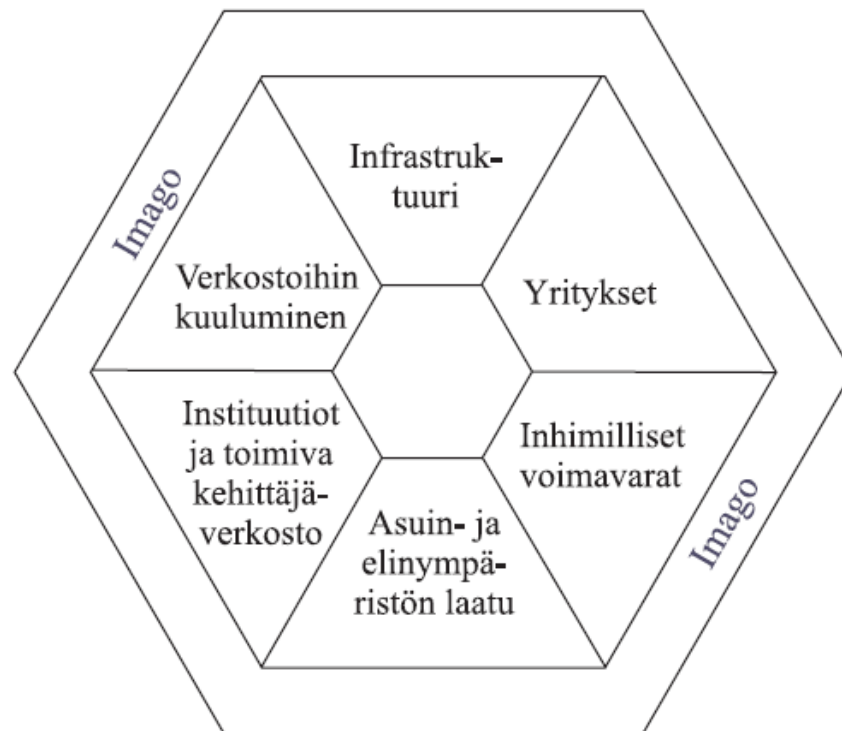

Kuvio 2. Resurssien vaikutus alueen kilpailukykyyn (Huovari, 2001, 3).

Huovarin mukaan alueellinen kilpailukyky synnyttää, houkuttelee ja ylläpitää toimintaa joka lisää alueen taloudellista hyvinvointia. Alueet kilpailevat keskenään houkutellakseen alueelle uusia yrityksiä, asukkaita, investointeja tai julkisia organisaatioita. Alueen yritysten menestyminen tuloutuu siis alueen asukkaille. (Huovari 2001, 3 - 4).

2.2 Alueellisen kilpailukyvyn elementit

Sotarauta ym. (2001, 13 - 14) esittävät kahdeksan kilpailukyvyn elementtiä, joista kuusi on eräänlaisia peruselementtejä. Näiden lisäksi imago ja luova jännite ovat alueen kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä (kuvio 3).

Kuvio 3. Alueiden kilpailukyvyyn elementit (Sotarauta & Mustikkamäki, Linnamaa 1999 soveltaen, 14).

Sotarauta ym. ovat teoksessaan halunneet nostaa esille alueiden kilpailukyvyyn merkityksen sekä tuoda esille elementtejä, joiden avulla kilpailukykyä on mahdollista luoda ja kehittää. Kahdeksan kilpailukyvyyn elementtiä on tiivistetysti määritelty teoksessa alla esitetyin määrityksin. (Sotarauta & Linnamaa 1999, 26–31; Sotarauta ym. 2001, 206.)

Yritykset

Perinteisesti alueen kilpailukyvyyn tarkastelussa on painotettu yritysten merkitystä. Yrityksillä alueen kilpailukyvyyn tekijänä tarkoitetaan alueen yritys kenttää; yritysten koko- ja toimialarakennetta, vientisuuntautuneisuutta, osaamisintensivisyyttä, alihankkijoiden ja muiden yritys yhteistyökumppaneiden läheisyyttä jne. Yrityksiin voidaan lukea myös toimialojen kilpailutilanne ja markkinoiden rakenne. Alueen kilpailukyvyyn kehittämisessä yrityksiin kohdistuva toiminta on tyypil-

lisintä ja perinteisintä elinkeinopoliittista kehittämistoimintaa. (Linnamaa 1999, 27)

Inhimilliset voimavarat

Tietoa, tietämystä ja oppimista pidetään tärkeimpinä alueellisen kilpailukyvyyn rakennuspalikoina. Yritysten tärkeimmäksi pääomaksi on noussut inhimillinen pääoma eli osaava, innovatiivinen ja korkeasti koulutautunut työvoima. Inhimillisillä voimavaroilla alueen kilpailukykytekijänä tarkoitetaan laajasti ottaen alueella asuvia, siellä opiskelevia ja työssäkäyviä ihmisiä. Inhimillisten voimavarojen kehittämisessä on tärkeää alueen koulutusjärjestelmän toimivuus ja kyky reagoida koulutuksessa nopeasti yritysten muuttuviin tarpeisiin. (Linnamaa 1999, 27.)

Verkostot

Kilpailukyvyyn rakentumiseen vaikuttaa myös millaisiin verkostoihin alueen toimijat ovat kiinnittyneet. Tällöin keskeisiksi kysymyksiksi kilpailukyvyyn vahvistamisessa nousee seuraavat tekijät:

- missä verkostoissa alueelle sijoittuneet toimijat ovat mukana
- mikä on heidän asemansa verkostoissa
- millaisia verkostoja alueelta käsin pystytään luomaan ja
- minkälainen lisäarvo verkostojen kautta välittyy alueelle. (Linnamaa 1999, 31.)

Instituutiot ja toimiva kehittäjäverkosto

Instituutiot voidaan jakaa yksinkertaistaen kahteen osaan

1. muodollisiin instituutioihin (esimerkiksi maakunnan liitot, TE -keskukset, korkeakoulut)
2. epämuodollisiin, toimintansa myötä muodostuneisiin instituutioihin (esim. toistuvat, vakiintuneet toimintatavat)

Institutionaalinen tiheys edellyttää paitsi erilaisten instituutioiden suhteellisen suurta määrää myös tiivistä ja toimivaa yhteistyötä erilaisten instituutioiden välillä. Alueen kehittäjäverkostolla kilpailukyvyyn elementtinä taas viitataan niiden toimijoiden verkostoon, jotka omalla toiminnallaan ja keskinäisellä yhteistyöllään vaikuttavat olennaisesti alueen kehitykseen. Toimiva kehittäjäverkosto kilpailukyvyyn elementtinä edellyttää, että yhteistoimintaprosessien laatu on tiivistä ja useat toimijat pyrkivät yhdessä tavoittelemaan yhteistä etua ja tarttumaan tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Kehittäjäverkostossa pyritään tukemaan uuden tiedon luomista, oppimista ja innovaatioiden syntymistä. (Linnamaa 1999, 28-31.)

Asuin- ja elinympäristön laatu

Asuin- ja elinympäristö voidaan jakaa neljään osaan, joita ovat

1. Fyysinen ympäristö, rakennettu ympäristö ja luonnon ympäristö
2. Toiminnallinen ympäristö, alueen tarjoamat palvelut, kuten esim. terveydenhuolto, päivähoito, koulutus, urheilumahdollisuudet, viihde- ja kulttuuripalvelut
3. Taloudellinen ympäristö, asumiskustannukset, veroäyrin hinta, elinkustannukset, palveluiden hinnat, jne.
4. Sosiaalinen ympäristö, ihmisten välinen vuorovaikutus, sosiaaliset verkostot

Pienet alueet eivät voi tarjota samanlaista asuin- ja elinympäristöä kaikkine palveluineen kuin suuret alueet, mutta niiden on mahdollista nostaa esille omat erityispiirteensä ja luoda niiden varaan uusia ja ennakkoluulottomia ratkaisuja. Tämä ei tarkoita vain luonnon ympäristön korostamista markkinoinnissa, vaan esimerkiksi uudenlaisten asumisratkaisujen luomista. (Linnamaa 1999, 28.)

Infrastrukturi

Infrastruktuurilla tarkoitetaan yritystoiminnalle olennaista alueen fyysistä toimintaympäristöä. Tähän kilpailukyvyyn elementtiin kuuluvat esimerkiksi liikenneyhteydet, kaavaratkaisut, tontit, toimitilat ja energian saanti. Siihen voidaan katsoa

kuuluvaksi myös luonnonvarojen ja raaka-aineiden saatavuus samoin kuin erilaisia kustannustekijöitä kuten sähkö- ja vesimaksut. (Linnamaa 1999, 27.)

Imago

Alueiden kilpailukyvyn seitsemäs elementti imago ei sinällään ole ”itsenäinen” elementti, vaan sen voidaan katsoa koostuvan siitä kokonaisuudesta, joka muodostuu alueen fyysisestä ympäristöstä, yrityksistä, oppi- ja tutkimuslaitoksista, asuin- ja elinympäristöstä. Imago onkin tekijä, joka muotoutuu joko yhden tai useamman peruselementin varassa. (Sotarauta ym. 2001, 16.) Imagot ja niistä syntyvät mielikuvat ovat se viesti, jonka perusteella alueen tarjoamat mahdollisuudet nousevat tai eivät nouse esiin ulkopuolisten osaajien silmissä. (Rainio 2001, 146.)

Luova jännite

Luova jännite on voima, mikä osaa hyödyntää alueen identiteetin ja erityislaadun. Se on avointa keskustelua toimijoiden kesken, joka synnyttää uusia ideoita, informaatiota ja mahdollisuuksia. (Sotarauta ym. 2001, 16.) Luova jännite on ennen kaikkea tila, joka saa ihmiset etsimään uusia ratkaisuja ja tekemään asiat uudella tavalla ja paremmin kuin aiemmin. Luova jännite luo alueelle sellaisen tilan, josta syntyy jotain uutta ja ennen kokematon, mutta josta ei aina voi ennalta tietää, mitä uusi ja ennen kokematon käytännössä on. (Sotarauta ym. 2001, 204.)

Kilpailukyvyn elementit ovat yhteen kietoutuneita ja toisistaan riippuvaisia. Kilpailukyvyn kehittäminen edellyttää siten kokonaisvaltaista otetta, elementtien välisten riippuvuuksien tunnistamista ja huomioon ottamista kehittämistyössä. (Linnamaa 1999, 31.) 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa on kilpailukyvyn elementeistä eritoten inhimillinen pääoma noussut erittäin tärkeään rooliin. Tämän vuoksi alueiden kehittämisen keskeiseksi asiaksi on noussut kysymys siitä mikä vetää osaajia puoleensa ja miten osaamisen tasoa pystytään alueilla kasvattamaan. (Linnamaa 2003, 28) Lisäksi jatkuva innovointi ja uudistuminen ovat alueiden ja yritysten kilpailukyvyn perusehto. Alueiden ja yritysten on nykyään kyettävä lisäämään innovointikykyään jatkuvasti. (Sotarauta ym. 2004, 1.)

2.3 Alueellisen kilpailukyvyn mittaaminen

Alueen kilpailukyky on keskeinen tekijä alueen menestykselle ja sen mittaaminen on nähty tarpeelliseksi. Kilpailukykytutkimukset lähtevät useimmiten liikkeelle siitä, että alueen resurssit ja ominaisuudet määrittävät alueen menestymistä ja sen kilpailukykyä suhteessa muihin alueisiin. Mitä suotuisampi on alueen resurssien yhdistelmä suhteessa muihin alueisiin, sitä parempi on alueen kilpailukyky. Ei kuitenkaan ole mahdollista löytää kaikkia tekijöitä, jotka selittävät alueen menestymistä. Alueen lopullinen menestyminen riippuu hyvin monesta asiasta, joihin vaikuttavat alueen toimijat, asukkaat, yritykset, yhteisöt ja julkinen valta. Myös alueen sijainnilla ja luonnonvaroilla on oma merkityksensä, kuten myös sillä, että alueet eivät toimi eristyksissä vaan menestymiseen vaikuttaa suurena määrin muut alueet sekä ulkomaiden vaikutus. Menestymisen edellytykset myös muuttuvat ajan kuluessa, jolloin tarvitaan nopeaa havainnointia ja reagointia, jotta alue pysyy kilpailukykyisenä. (Huovari ym. 2001, 4.)

Aluekehitystä koskevissa vertailuissa kilpailukyky on nykyään yksi laajimmin käytetyistä käsitteistä, sillä maiden, alueiden ja kaupunkien nähdään yleisesti kilpailevan keskenään yritysten saamisesta alueelleen, investoinneista, asukkaista, kansallisesta tai kansainvälisestä tunnustuksesta. Alueellisen kilpailukyvyn mittaamisesta ei kuitenkaan ole vakiintuneita käytäntöjä, ja sen mittausyrityksissä onkin suurta vaihtelua sen mukaan, miten alueellisen kilpailukyvyn käsite määritellään. (Hanell 2009, 27.)

Alueen kilpailukyky voidaan nähdä edellytyksenä alueen taloudelliselle menestykselle: toimintaympäristö vaikuttaa yritysten kilpailukykyyn, ja alueiden kilpailukyky puolestaan riippuu siitä, millaisen toimintaympäristön ne yritystoiminnalle muodostavat. Alueen kilpailukykyä kuvaavat tunnusluvut ovat vahvasti yritysten kilpailukykyyn ja asukkaiden hyvinvointiin viittaavia. Kilpailukykyisen alueen tunnusmerkkejä ovat muun muassa korkea asukaskohtainen BKT, työllisyys ja ansiotaso, joihin kilpailukykyinen yritystoiminta keskeisesti vaikuttaa. Alueelliseen kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä tarkasteltaessa on kuitenkin syytä pitää mielessä, että alueiden kehitys ja niiden kilpailukyvyn muodostuminen ovat mo-

nimuotoisia prosesseja, joissa syyn ja seurauksen erottaminen ei aina ole mahdollista. (Huovari ym. 2001, 8.)

Sotarauta ja Stähle (2003, 126-129) ovat luoneet arviointikehikon, joka hahmottaa johtamiseen ja kehittämiseen liittyviä seikkoja alueen kilpailukyvyn näkökulmasta. Arviointikehikko perustuu kolmeen viitekehikseen kilpailukyvyn ja innovatiivisuuden hahmottamiseksi (kuvio 4):

1. seutukuntien kilpailukyvyindeksi (Huovari ym. 2001)
2. alueellisen kilpailukyvyn elementit (Sotarauta 2002)
3. itseuudistuvan systeemin kriteerit (Stähle 1998).

Kuvio 4. Alueellisen kilpailukyvyn arviointimalli (Sotarauta & Stähle 2003, 129).

Nämä viitekehikset perustuvat kolmeen näkökulmaan: alueen kilpailukykyyn (1), vetovoimaan (2) ja uudistumiskykyyn (3). Näiden kehysten pohjalta on muodostettu arviointimalli, joka sisältää 10 arvioitavaa kohtaa, jotka ovat seuraavat:

1. inhimillinen pääoma
2. innovatiivisuus
3. keskittyminen
4. saavutettavuus
5. yritykset
6. instituutiot
7. elin- ja asuinympäristön laatu
8. kehittäjäverkosto
9. luova jännite
10. imago.

Jokaiseen kohtaan liittyy kolmitasoinen analyysi. Arvioinnin kohteena ovat kunnan tila, kilpailutekijät ja haasteet. Näiden pohdintojen tuloksena syntyy kolme tavoiteryhmää, jotka toimivat perustana alueen strategian kehittämiseksi ja toimenpidesuunnitelmalle. Arviointiryhmän tulisi keskustellen käydä läpi kaikki osatekijät ja kiteyttää keskustelun pohjalta alueen tila, kilpailutekijät ja haasteet. (Sotarauta & Ståhle 2003, 126-129.)

2.4 Alueellisen kilpailukyvyn kehittäminen

Alueet ovat samassa kilpailutilanteessa kuin yritykset. Niiden on huolehdittava erilaisin kehittämistoimin kilpailukyvystään. Se merkitsee sitä, että niiden on kehitettävä vetovoimaisuuttaan, uusiutumiskykyään ja taloudellisia menestyskijöitään. Pysyäkseen kilpailukykyisinä niiden on luotava innovaatiojärjestelmiä, joissa vallitsee muuttuva vuorovaikutteinen ja itseohjautuva toimintakulttuuri. (Lyytinen 2005, 10.)

Alueellisessa kehittämisessä korostetaan nykyään alueellisten toimijoiden oma-aloitteisuutta ja omaehtoisuutta. Ylhäältäpäin tapahtuva resurssien tasainen jakaminen on väistymässä, ja tilalle on nousemassa kehittäminen, jossa pyritään resurssien luomiseen. Alueiden kannalta avainasemaan on noussut se, miten alueen voimavarat saadaan esiin ja miten ne valjastetaan. Tarkoitus ei ole matkia muiden alueiden toimia, vaan luoda sellaiset edellytykset, joiden avulla aluetaloudet sopeutuvat muutoksiin toimintaympäristössään. Avainsanoja ovat sopeutumiskyky, oppiminen ja verkostoituminen. (Bengs ym. 200,14.)

Paikallinen innovaatioympäristö muodostuu siitä, ettei yksilöllinen oppiminen enää riitä varmistamaan alueellista kilpailukykyä, vaan ympäristö syntyy monenlaisesta tiedonvaihdosta ja se sisältää organisaationaalista ja organisaatioiden välistä oppimista. Erityisesti keskeisenä asiana oppimisessa ja uuden luomisessa on vaikeasti dokumentoitavan käytännön tiedon tai hiljaisen tiedon esiinsaaminen. Se puolestaan edellyttää toimijoiden välistä vuorovaikutusta, sosiaalisia verkostoja ja luottamusta. (Lyytinen 2005, 11.)

Voisi ajatella, että vain jatkuvassa oppimissyklissä oleva alue voi säilyttää kilpailukykyä. Kysymys on jatkuvasta uudistumisesta, jossa alueen toimijoiden on osattava havaita ja ennakoida toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Edellä todettu ei tapahdu päämäärätietoisesti ilman yhdessä luotua tulevaisuudenkuvaa ja toimintapolitiikkaa. Tarvitaan myös uusia organisoitumismuotoja, joissa uuden oppimisen ohella tapahtuu tavoitteellista poisoppimista vanhasta toimintakulttuurista. (Lyytinen 2005, 11.)

Kilpailukykyyn kehittämisen lähtökohta joka tapauksessa on, että oikotietä ei ole; kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä, johdonmukaista ja sitkeää työtä valitun strategian puitteissa. On pystyttävä luomaan uusia tietoja ja taitoja mutta myös osattava sulattamaan ne osaksi toimintaa ja soveltamaan niitä käytäntöön. (Sotarauta ym. 2001, 16.)

Sotaraudan ja Lakson (2001, 22) mukaan alueelliseen kehittämisen yksi kulmakivistä on ajatus siitä, että tehokas kehittämistoiminta edellyttää paikallisten, kansallisten ja myös kansainvälisten resurssien yhdistämistä toisiinsa ja eri toi-

mijoiden osaamisen linkittämistä yhteen. Olennaista on saada erilaiset toimijat mukaan kehittämiseen ja suunnata resurssit mahdollisimman tehokkaasti. Yhdeksi keskeiseksi välineeksi tässä on noussut strateginen suunnittelu, joka voidaan tiivistettynä esittää seuraavasti:

- **Tulevaisuus, toiminnan suunnat ja ohjaava vaikutus** – strategisen suunnittelun avulla on mahdollista tunnistaa alueen nykytila, strategiset haasteet ja haluttu tulevaisuus, jotka esitetään alueen kehittämissuunnitelmassa. Strategioiden avulla pyritään ohjaamaan useiden organisaatioiden toimintaa alueen kannalta toivottavaan suuntaan ja siten saamaan aikaan muutosta.
- **Ohjelmallisuus** – kehittämissuunnitelmien avulla pyritään luomaan systemaattinen yhteys erilaisten projektien ja hankkeiden välille, jotta ne toteuttaisivat parhaalla mahdollisella tavalla alueen strategioita ja siten muuttaisivat aluetta haluttuun suuntaan.
- **Kilpailukyvyn ydin ja uudet ajatukset** – strategisen suunnittelun avulla on mahdollista tunnistaa alueen kilpailukyvyn ydin ja tuottaa uusia innovatiivisia ajatuksia kilpailukyvyn kehittämiseksi ja toivotun muutoksen aikaansaamiseksi. Tavoitteena on siis osoittaa haluttu muutoksen suunta, toiminnalle puitteet luovat strategiat sekä nostaa esille konkreettisia toimenpiteitä.
- **Osallistuminen** – kun strategioiden laadintaan osallistuu mahdollisimman laajasti kaikki keskeiset toimijat, strategioiden tieto- ja näkemyspohja on mahdollisimman monipuolinen ja eri toimijoiden on mahdollista sitoutua laadittuihin strategioihin ja sisäistää niiden perusajatukset sekä toteuttaa niitä omalla toiminnalla.
- **Strateginen tietoisuus** – strategisen suunnittelun avulla on mahdollista luoda strategista tietoisuutta, joka on yksi muutoksen johtamisen perusedellytyksistä. Strateginen suunnittelu on muutoksen tunnistamisen ja toiminnan suuntaamisen väline. (Sotarauta & Lakso 2001, 22 - 23.)

Strategiatyö on muodostunut yhdeksi keskeisimmistä alueellisen kehittämisen välineistä, joka tarjoaa puitteet alueen tilan analysoimiseksi, mahdollisuuksien

kartoittamiseksi ja strategisten tavoitteiden muodostamiseksi. Strategiatyö on myös avannut keskustelufoorumin alueen monille toimijoille. Strategioita suunniteltaessa on mahdollista keskustella laajasti alueen tilasta ja tulevaisuudesta, laadittuihin strategioihin taas on helpompi ottaa kantaa puolesta tai vastaan kuin vain yleiseen keskusteluun tai eri hallinnonalojen linjauksiin. Strategiset suunnitelmat etsivät myös vastausta kysymykseen siitä, mihin resursseja tulisi suunnata. Kehittämistoimintaa rahoittaville organisaatioille on tärkeä tietää millaiseen kehittämistoimintaan resurssit kannattaa panostaa, jotta vaikutukset olisivat pitkällä aikavälillä mahdollisimman hyvät. (Sotarauta & Lakso 2001, 41.)

2.5 Alueellisen kilpailukyvyn ja yritysten yhteys

Alueiden ja yritysten kilpailukyky ja menestys ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Alueiden ja yritysten yhteys on selkeästi nähtävissä kun kilpailukykyiset ja menestyvät yritykset tuottavat hyvinvointia koko sijaintialueelle. Toisaalta taas sijaintialue eli toimintaympäristö edesauttaa yritysten kilpailukyvyn kehittymistä ja siten myös menestystä markkinoilla. Näin yritysten ja alueiden välillä on selkeä yhteys, mikä näkyy sekä yritysten että alueiden kilpailukyvyn osatekijöissä. (Kolehmainen 2001, 89.) Hyvän toimintaympäristön takia yritykset ovat usein kasautuneet samalle alueelle ryppäiksi keskittyneen osaamisen vuoksi. (Jääskeläinen, 2006, 30).

Alueiden sisäiset kehitystekijät ovat ratkaisevia yritystoiminnan menestymiselle. Ne voivat olla alue- ja yrityskohtaisia. Yritystoiminnan menestymiseen eniten vaikuttavat aluetekijät eivät ole perinteisiä yhdyskuntarakennetekijöitä kuten paikkakunnan koko tai teollinen infrastruktuuri. Kulttuuriset yritys ympäristötekijät ovat myös erittäin tärkeitä ja muodostavat yhdessä asuin ympäristön ja kunnan johtamistavan kanssa hienosyisen ja monimutkaisen kehitysvoiman. Tähän liittyvät tiiviisti myös yritys kohtaiset tekijät. Yhdyskuntarakenne- sekä liiketoiminta- ja asuin ympäristötekijöiden on oltava riittävän hyviä tarjotakseen yritystoiminnalle hyvät toimintaedellytykset sekä työvoimalle viihtyisän asuin ympäristön. Ne eivät kuitenkaan pysty saamaan aikaan yritystoiminnan kannattavaa kasvua.

Olemassa olevat toimialakeskittymät pystyvät kyllä yhdessä kunnan toimenpiteiden kanssa luomaan itselleen edullisen liiketoimintaympäristön esimerkiksi yritysverkostojen ansiosta. Kun yritystyöpaikat lisääntyvät hyvän yritys ympäristön ansiosta, myös väkiluku yleensä kasvaa. (Hautamäki 2002 130.)

Hautamäen (2002, 130 - 136) mukaan tärkeimmät aluekohtaiset menestystekijät voidaan jakaa kulttuurisiin tekijöihin, kunnan johtamiseen liittyviin tekijöihin sekä yritys kohtaisiin tekijöihin.

Kulttuuriset tekijät:

- Alue koetaan eteenpäin meneväksi ja edistyväksi. Syntyy jatkuvasti uusia yrityksiä, ei tapahdu konkursseja eikä lomautuksia eikä paikkakunnalta muuteta pois. Yrittäjillä on ryhmänä edullinen käsitys alueesta. Menestys tuottaa lisää menestystä.
- Paikkakunnalla on aitoa omanarvontuntoa, tervettä itsetuntoa, vahvaa yhteisöllisyyttä ja voimakasta talkoohenkeä. Alueidentiteetti on vahva. Tämä vahvistaa luottamusta omiin voimiin. Alueella halutaan tehdä työtä oman yhdyskunnan hyväksi. Tämä saa aikaan keskinäistä yhteistyötä, luottamusta ja yksituumaisuutta alueen hallinnossa ja kehittämisspolitiikassa.
- Yrittäjyys ja yritteliäisyys ovat tunkeutuneet syvälle ja laajalle koko alueeseen ja alueyhteisöön, väestöön, kunnan viranhaltijajohtoon, luottamushenkilöihin, paikallislehdistöön ja kouluihin. Tämä näkyy yrittäjien ja kunnan välisenä hyvänä ja luontevana yhteistyönä. Yrittäjyyttä arvostetaan ja koko ilmapiiiri suosii yrittäjyyttä. Yrittäjät osallistuvat kunnan hallintoon.
- Yrittäjyydelle on esikuvia. Nähdään, että aivan tavallinen alueen asukas voi menestyä yrittäjänä. Alueella on vanhoja yrittäjyysperinteitä.
- Alueella on työmoraaliltaan korkeatasoista työvoimaa. Työntekijät samais-tuvat paikallisiin yrittäjiin, jotka ovat ”oman kylän poikia”. (Hautamäki 2002, 130 – 136.)

Kunnan johtamiseen liittyviä tekijöitä:

- Kunnan johto sitoutuu vahvasti ja pitkäjänteisesti kunnan kehittämiseen.

- Kuntaa kehitetään yksimielisyyden vallitessa.
- Kunnassa luodaan hyvät edellytykset yritystoiminnalle ja toimitaan hyvässä yhteistyössä yritysten kanssa. Kunnan johto (viranhaltijat ja luottamushenkilöt) tuntee yritysten tarpeet ja tekee oikeansuuntaisia kehittämistoimia kunnassa. Kunnan johdon on pystyttävä arvioimaan oman kuntansa yritys ympäristöä samansuuntaisesti kuin yritykset. Tärkeätä on oman kunnan ohella kehittää koko seutukuntaa, koska seutukunnallisuus on lisääntymässä muun muassa palvelujen tarjonnassa ja työssäkäynnissä. Seututasolla toimiminen lisää kehittämishankkeiden voimaa ja osaaminen lisääntyy. Uusien työpaikkojen saaminen seutukunnalle on kannattavaa kaikille seutukunnan kunnille.
- Kunnassa on selkeä strategia kunnan kehittämiseksi. Strategian täytyy olla joustavaa ja nopeasti reagoivaa. Myös riskit on pidettävä hallinnassa. Tuloksia ei saada aikaan ilman selkeää ja loogista strategiaa, joka sopii kunnan omiin olosuhteisiin eikä ole kopioitu muualta. (Hautamäki 2002, 130 – 136.)

Yrityskohtaiset tekijät:

- Alueella on sisäsyntyistä kannattavasti kasvavaa yritystoimintaa, joka on paikallisessa omistuksessa. Yrittäjäjohtaja tuntee enemmän vastuuta työntekijöistään kuin ulkopuolinen omistaja, jota ohjaavat liiketaloudellinen ajattelu ja mahdollisimman suureen tuottoon tähtääminen. Mikäli yritykset siirtyvät ulkopuoliseen omistukseen, ne voidaan nopeasti lakkauttaa ja työntekijöitä lomauttaa tai tuotantoa vähentää. Varsinkin monikansalliset kasvottomat yritykset järjestävät ja organisoivat tuotantaan uudelleen ennalta arvaamattomasti ja nopealiikkeisesti.
- Teollisuusyritykset ovat aikojen kuluessa luoneet itselleen riittävän hyvän toimintaympäristön, vaikka ulkoiset olosuhteet olisivat heikommat kuin muualla.
- Alueella on saman toimialan yrityksiä, jotka muodostavat ns. maantieteellisesti tiiviin toimialakeskittymän, johon kasautuu paljon alan osaamista. Sen yritykset toimivat parhaimmillaan yhteistyöverkostoissa, joiden avulla ne

saavat synergiaetuja. Hiljaisen tiedon välittyminen vaatii mukaan fyysistä läheisyyttä. Yhteistyölle on edullista, että yrittäjissä on ns. sosiaalisia innovaattoreita, jotka pitävät yritysverkoston toiminnassa ja tuottavat uusia ideoita. Yrittäjät tuntevat itsensä pikemminkin kollegoiksi kuin kilpailijoiksi. Yrittäjät tapaavat usein toisiaan, vaihtavat kokemuksia, antavat toisilleen neuvoja ja osallistuvat aktiivisesti yhdistystoimintaan. Yhteistyö edellyttää luottamusta, joka syntyy vasta pitkän ajan kuluessa.

- Yritystoiminta on suuntautunut kasvaville aloille, joilla Suomessa on ollut hyvät edellytykset ja joilla on saatavissa vetoapua ulkopuolelta
- Yritykset ovat pystyneet jatkuvasti uudistumaan ja vastaamaan ulkopuolisiin haasteisiin, esimerkiksi elektroniikkateollisuuden alalla Nokian edellyttämään kovaan kasvuvauhtiin mutta myös sen hidastumiseen. Tämä vaatii yritysjohtajilta jatkuvaa oppimista ja rivakkuutta tarttua avautuviin mahdollisuuksiin, mutta myös taitoa nähdä ennalta mahdolliset karikot, nopeaa ja joustavaa päätöksentekoa, hyvää riskinhallintakykyä sekä kykyä joustavien ja kustannustehokkaiden verkostojen muodostamiseen.
- Yritykset kokevat sitoutuvansa sijaintipaikkakuntansa kehitykseen. (Hautamäki 2002, 130 – 136.)

Yrityksen sijainnilla on tärkeä merkitys kilpailtaessa parhaista asiakkaista ja osaavista työntekijöistä. Hyvä sijainti tukee yrityksen brändin rakentamista ja auttaa yritystä menestymään. Globaalin kilpailun kiristyessä alueet joutuvat entistä tarkemmin miettimään kilpailukykyisyytään yritysten sijaintipaikkana ja asukkaiden elinympäristönä. Innovatiivisuuden korostumisen myötä yritykset kiinnittävät enenevässä määrin huomiota millainen alue on innovaatioympäristönä, koska kilpailukyky ei riipu aina yrityksen omista strategioista vaan toimintaympäristöllä on vahva vaikutus siihen. (Linnamaa 1999, 18)

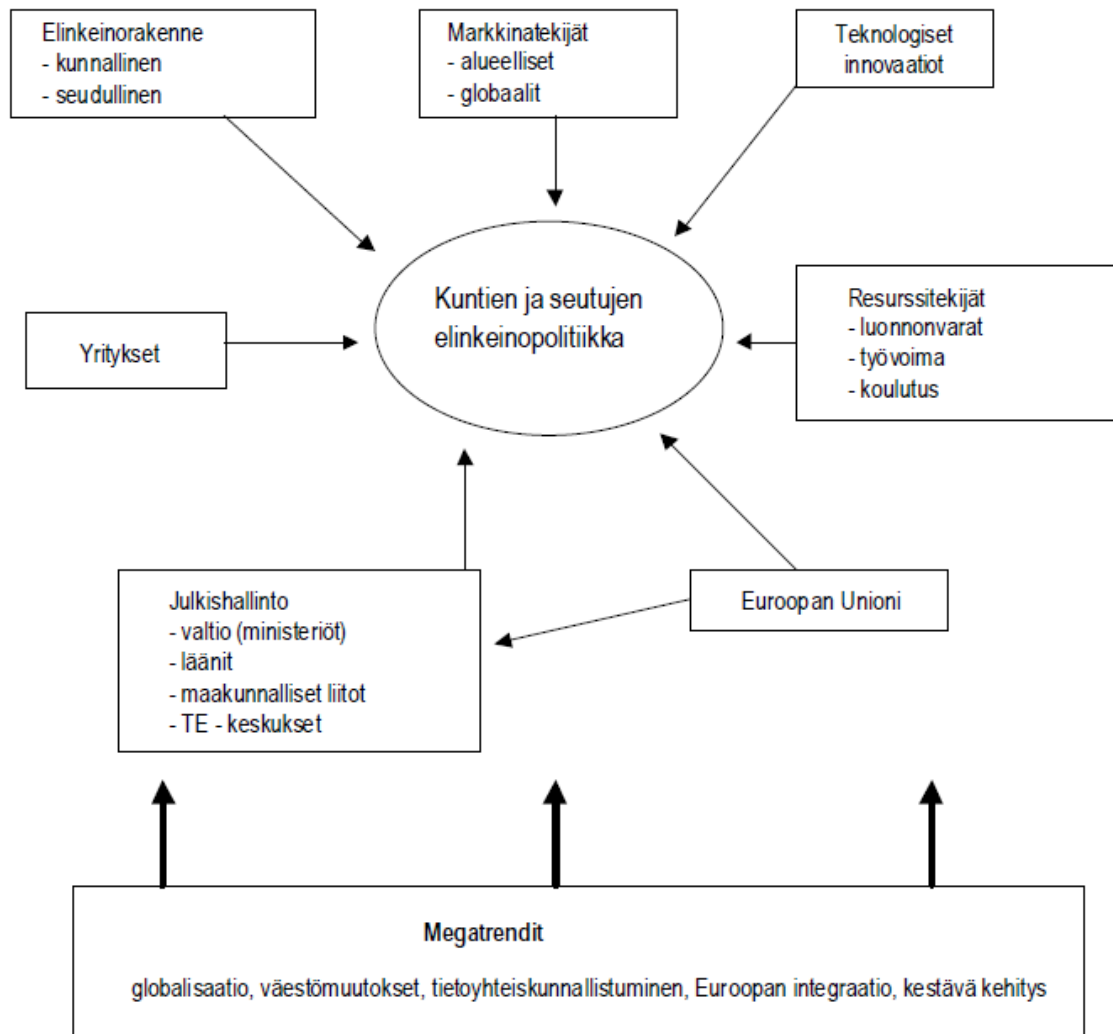
3 KUNNAN ELINKEINOPOLITIikka

3.1 Elinkeinopolitiikan käsite ja toimijat

Elinkeinopolitiikka-termiä käytetään useissa eri yhteyksissä, mutta sen määrittely ei ole aivan yksinkertaista koska sen piiriin kuuluu monia toimenpiteitä ja toimijoita. Suomessa elinkeinopolitiikka määritellään yleensä sellaisiksi toimenpiteiksi, joilla pyritään elinkeinojen edistämiseen kunnan verotulojen kasvattamiseksi ja sitä kautta tarjotaan kuntalaisille parempia palveluja. (Ruotsalainen 2011, 15.) Elinkeinopolitiikka voidaan pitää yhtenä välineenä hyvinvoinnin edistämisessä, koska sillä pyritään elinkeinotoiminnan aktivointiin, verotulojen kasvattamiseen, palveluiden parantamiseen ja kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseen. (Sotarauta & Linnamaa 1997, 42.)

Elinkeinopolitiikkaa voidaan katsoa harjoitettavan kansainvälisellä, kansallisella, maakunnallisella, seudullisella ja kunnallisella tasolla. Kullakin tasolla tapahtuva toiminta vaikuttaa muihin tasoihin. Kunta- ja seututaso elinkeinopolitiikasta voidaan käyttää myös nimitystä paikallinen elinkeinopolitiikka. (Sotarauta & Linnamaa, 1997 41.) Sotarauta & Linnamaa (1997, 42) määrittelevät paikallisen elinkeinopolitiikan seuraavasti: ”Paikallinen elinkeinopolitiikka on kunta- ja seututasolla tapahtuvaa eri yhteiskuntaelämän alojen erilaisten intressiryhmien, päämäärien, strategioiden ja keinojen yhteensovittamista ja toiminnan koordinoimista elinkeinotoiminnan edistämiseksi.”

Kuntien elinkeinopolitiikka on erittäin monisyinen asia, eikä ole yhtä ainoa oikeaa elinkeinopolitiikkaa tai sen toteuttamisorganisaatiota. Oikea ratkaisu riippuu monista ympäristöön ja tilanteeseen liittyvistä tekijöistä. Jokainen kunta päättää itse millaista elinkeinopolitiikka se harjoittaa alueellaan. Elinkeinopolitiikka on tilannesidonnaista politiikkaa, jossa vuorovaikutus on tärkeä kunnan elinkeinopolitiikan menestystekijä. (Ruotsalainen 2011, 198.) Kunnan päättäjien lisäksi elinkeinopolitiikassa on lukuisia muita toimijoita. Kuntien ja seutujen elinkeinopolitiikkaan kohdistuvia vaikutteita on kuvattu kuviossa 5. (Kaskinen 2003, 18.)

Kuvio 5. Kuntien elinkeinopolitiikkaan vaikuttavia tekijöitä (Kaskinen, 2003, 18).

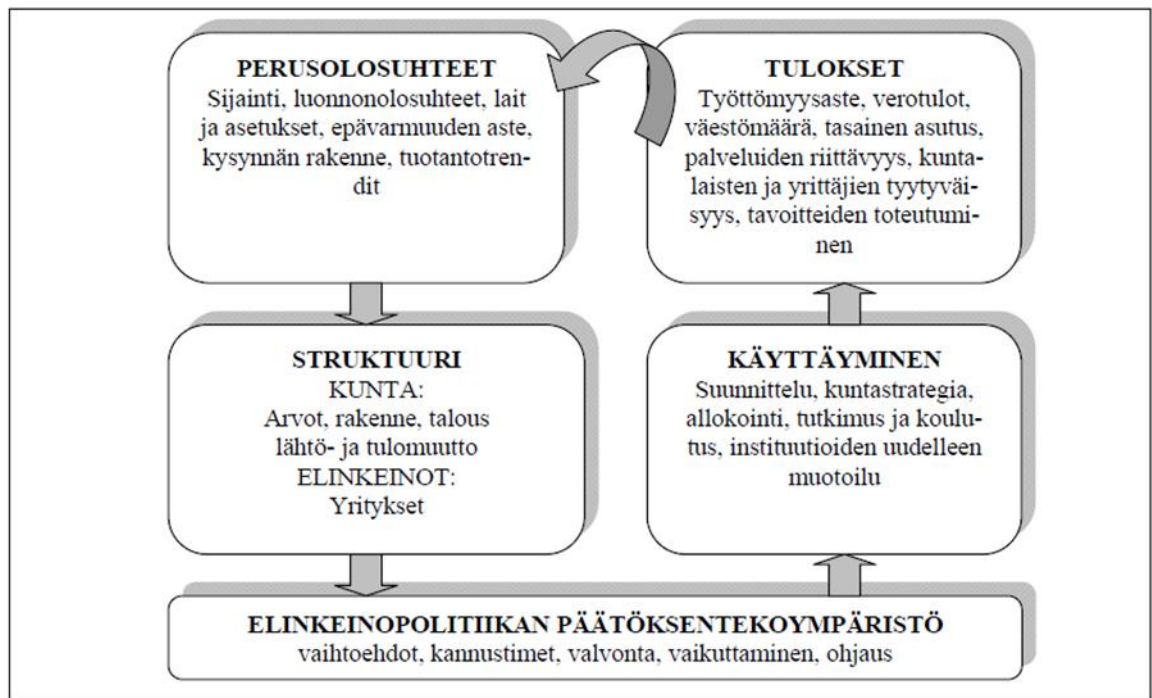
Elinkeinopolitiikkaan vaikuttavat paikalliset olosuhteet sekä ulkoiset tekijät. Paikallisia olosuhteita ovat esimerkiksi väestö- ja elinkeinorakenne, luonnonresurssit ja paikalliskulttuuri. Ulkoisia tekijöitä ovat esimerkiksi globalisoituvaa talous, teknologiset innovaatiot, lait ja normit, sosiaaliset instituutiot, yhteiskunnan poliittinen rakenne ja ilmasto. Paikallisten olosuhteiden ja ulkoisten vaikutustekijöiden yhteensovittaminen tekee kunkin kunnan elinkeinopolitiikasta ainutkertaista. (Kaskinen 2003, 18.) Elinkeinopolitiikkaa voivat tehdä kuntien yhteenliittymät tai elinkeinoyhtiöt. Useasti maakuntien liitot vastaavat tätä nykyä aluekehittämisestä, jolla on suora yhteys kuntien elinkeinopolitiikkaan. Maakuntien liitot tekevät

maakuntastrategioita, joiden tehtävänä on ohjata alueen elinkeinopolitiikkaa. TE-keskukset tarjoavat asiantuntijapalveluja ja rahoitusta suoraan yrityksille mutta myös yritys- ja kehitysverkostojen kokoamisapua. Valtiovalta asettaa elinkeinopoliittiset kansalliset tavoitteet ja allokoii resursseja aluetasolle linjauksiensa mukaisesti. EU:lla on myös oma elinkeinopoliittinen ohjelmansa, jota jäsenvaltioiden tulisi toteuttaa käytännössä. (Kaskinen 2003, 18-19.)

3.2 Kunnan elinkeinopolitiikan perusmalli ja tehtävät

Kunnan perusolosuhteet ja rakenne määräävät kunnan elinkeinopolitiikan päätöksentekoympäristön. Perusolosuhteet ovat annettuja ominaisuuksia, joita kunta ei voi juurikaan muuttaa. Kunnan sijaintia ja luonnonolosuhteita kunta ei voi muuttaa. Kunta ei voi myöskään paljon vaikuttaa lakien ja asetusten säätämiseen. Kunnan elinkeinopolitiikka toimii asteeltaan vaihtelevassa epävarmuudessa, johon kunta ei pysty vaikuttamaan. Kunnan elinkeinot toimivat vallitsevien tuotantotrendien, maantieteellisen jakautumisen, tuotantoteknologian sekä kysynnän rakenteen antamissa puitteissa. Myös arvot ohjaavat kunnan elinkeinopoliittista päätöksentekoa. Kunnan talous antaa raamit elinkeinopolitiikan toteuttamiselle. Elinkeinopolitiikka toimii jatkuvassa vuorovaikutussuhteessa muuttuvan ympäristön kanssa, muuttaen sitä myös itse toiminnallaan. (Ollila 1987, 30-35.)

Ollilan (1987, 30-35) esittämässä elinkeinopolitiikan perusmallissa rakenteeltaan tietyntyylinen kunta toimii määrättyissä perusolosuhteissa, joihin kunnan täytyy sopeutua. Elinkeinopolitiikan perusmalli on esitetty kuviossa 6.

Kuvio 6. Kunnan elinkeinopolitiikan perusmalli (Ollila, 1987, 30-35).

Ollilan (1987, 30-35) esittämässä mallissa kunnan rakenne ja sen perusolosuhteet määräävät kunnan elinkeinopolitiikan päätöksentekoympäristön, jonka perusteella luodaan erilaisia vaihtoehtoja ja kannustinjärjestelmiä sekä valvonta-, vaikutus- ja ohjausjärjestelmiä elinkeinopolitiikan sisällöksi. Järjestelmät saavat aikaan käyttäytymisen esimerkiksi suunnitelmiseen, kuntastrategioineen ja allokointipäätöksiineen. Perusolosuhteista ja rakenteesta johtuva käyttäytyminen tuottaa tuloksia, jotka muokkaavat rakennetta ja perusolosuhteiden vaikutusta, ja jotka edelleen muuttavat käyttäytymistä tuottaen uusia tuloksia.

Käytännön elinkeinopolitiikan toteuttajien rooli on monipuolistunut, samoin heidän käytössään oleva keinovalikoima. Sotarauta & Linnamaa (1997, 50) ovat laatineet seuraavan jaottelun paikallisista elinkeinopolitiikan keinoista ja tehtävistä:

1. Suorat tuet (esim. avustukset, lainat, tuet, riskisijoitukset, kiinteistötoiminta)
2. Alkavien yritysten neuvonta (esim. lupien, yhtiömuotojen ja rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen)

3. Toimivien yritysten kehittämistyö
4. Alueen kehittämistyöhön osallistuminen, kunta-, seutu- ja maakuntatasolla
5. Alueen markkinointi sekä alueen ja sen yritysten kansainvälistymisen edistäminen
6. Elinkeinopoliittisten tavoitteiden koordinointi muiden kunnan toimialojen ja toimintapolitiikkojen kanssa
7. Yritysilmapiirin parantaminen
8. Yhteistyö sidosryhmiin, verkostojen koordinointi (Sotarauda & Linnamaa 1997, 50.)

Sotaraudan & Linnamaan (1997, 47-50) mukaan elinkeinopolitiikassa kunnan rooli on muuttumassa aktivoijaksi, välittäjäksi, yhteistyön käynnistäjäksi ja koordinoijaksi. Käytännön paikallisen tason elinkeinopolitiikassa painottuvat yrittäjyyden ja uuden liiketoiminnan tukeminen, pk-yritysten toimintaympäristön ja henkilövoimavarojen kehittäminen sekä yritysten tarvitsemien kehittämisspalveluiden tarjonnan tehostaminen.

Sotaraudan & Linnamaan (1997, 47-50) listauksessa ei oteta kantaa kunnan julkisiin hankintoihin, vaikka julkisilla hankinnoilla on todettu olevan yhteys paikallisen elinkeinotoiminnan kehitykseen avaamalla julkiset markkinat yksityisille tarjoajille. Julkisilla hankinnoilla on siis suuri yhteiskunnallinen merkitys. Julkisia hankintoja on säädelty hankintalaille, jonka pyrkimyksenä on myös markkinoiden hyödyntäminen tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Lailla veloitetaan hankintayksiköt kilpailuttamaan hankintansa ja lisätään näin ollen kilpailua. (Eskola & Ruohoniemi 2007, 21.) Hankintalain tavoitteena on lisäksi julkisten varojen käytön tehostaminen, laadukkaiden hankintojen tekemisen edistäminen sekä yhteisöjen tasapuolisten mahdollisuuksien turvaaminen julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. (Julkinen hankintalaki 1 §).

Julkisten hankintojen keskeisiä periaatteita ovat tasapuolisuus, syrjimättömyys, avoimuus ja suhteellisuus. Näitä on noudatettava aina, kun julkinen hankinta kilpailutetaan. Tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu tarkoittaa, että kaikkia ehdokkaita ja tarjoajia kohdellaan samalla tavalla koko tarjousmenettelyn ajan. Avoi-

muus tarkoittaa esimerkiksi, että hankinnoista ilmoitetaan julkisesti, tarjouskilpailuun liittyvistä päätöksistä tiedotetaan ja hankintaa koskevat tiedot ovat julkisia. (Eskola & Ruohoniemi 2007, 21-24.)

3.3 Kunnan elinkeinopolitiikan vaikutus yritysten kilpailukykyyn

Kuntien lisääntyvät tehtävät ja niukkenevat resurssit vaikeassa taloustilanteessa asettavat omat haasteensa kuntapäätäjille. Tällä on vaikutuksensa myös yrityksiin, sillä kunnissa tehtävät päätökset ja toimenpiteet vaikuttavat suoraan yritysten toimintaympäristöön ja menestymisen mahdollisuuksiin. Yritysten tarpeiden hyvä tunteminen ja niihin vastaaminen korostuvat entisestään. (Suomen kuntaliitto, 2012.)

Alueellista elinkeinopolitiikkaa ei mikään organisaatio tai johtaja kykene yksin hoitamaan, ainakaan tehokkaasti. Yritysten motivaatiota osallistua kehittämistoimintaan on pidetty alhaisena, koska yritykset tarkastelevat kehittämistoimintaa niiden omien hyötyjen näkökulmasta. Yrittäjien rooli kehittämisessä koetaan kuitenkin tärkeäksi, koska yrittäjät ja yritykset omaavat asiantuntemusta ja tuovat uusia näkökulmia elinkeinoelämän kehittämiseen. (Sotarauta & Lakso 2001, 37.)

Sotarauta & Linnamaa (1999, 3) listaavat menestyksekkään yhteistoiminnan laadun tekijöiksi seuraavia asioita:

- Informaation ja tiedon kulku
- Kunkin toimijan yhteistyöhön tuoma ja siitä saama lisäarvo
- Yhteistyöhön sitoutuminen
- Päämäärien samansuuntaisuus
- Omasta ja muiden tekemisestä oppiminen
- Foorumien määrä ja laatu
- Toimijoiden välinen luottamus
- Toimijoiden välinen työnjako ja vastuuttaminen

Kunnan ja yritysten välille voidaan myös perustaa elinkeinoneuvottelu- tai toimielin, jonka jäseninä ovat elinkeinoelämän ja kunnan edustajat. Sen tavoitteena on toimia elinkeinopolitiikan yhteistyössä kunnan ja yrittäjien välillä esimerkiksi yhteisenä keskustelufoorumina, jonka kautta elinkeinopolitiikan toimijat saavat äänensä kuuluviin. Kehittämistoiminnassa tarvitaan luotettavuutta, uskottavuutta ja yrityslähtöisyyttä. Yritysverkostojen kehittäminen on yksi tyypillinen teema, jonka elinkeinoyhtiöt ovat määritelleet päätehtäväkseen. (Jääskeläinen 2006, 114.)

Yhteistyössä painottuu myös yritysilmapiirin merkitys, koska yhteistyöltä edellytetään kunnan päättäjien ja yritysten välistä luottamusta. Yritysilmaston käsitteellä kuvataan kunnan henkisiä elinkeinopoliittisia valmiuksia ja se kuvastaa elinkeinopolitiikan valmisteluun ja toimeenpanoon osallistuvien organisaatioiden ja niitä edustavien henkilöiden keskinäisiä suhteita. Yritysilmapiiri tarkoittaa siten sitä, millaisia ovat elinkeinopolitiikkaan osallistuvien ryhmien ja yksilöiden väliset suhteet, millaisia ovat suhteet sidosryhmiin sekä miten suhtaudutaan elinkeinopolitiikkaan ja harjoittajiin. (Hietala 1987, 123; Ollila 1987, 69-70.)

Hyvä yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä sekä yrittäjäystävällinen ilmapiiri ovat keskeisessä asemassa toimivan ja tuloksellisen elinkeinopolitiikan harjoittamisessa. Yritysilmapiirin laatua pidetään merkityksellisenä myös kunnan kehitymiselle, koska positiivisella yrittäjäilmastolla on todettu olevan eri näkökulmista monia kehitykseen positiivisesti vaikuttavia seikkoja. (Säisä 2007, 8.)

Kunnat ovat avainasemassa yritysmyönteisen ilmapiirin kehittämistyössä. Kunnan toimintaympäristö tulee tehdä yrittäjyyttä kannustavaksi. Päämääränä tulee olla menestyvä yrittäjyys: uusien yritysten tukeminen, vakiintuneiden yritysten vahvistaminen, jatkuvuuden turvaaminen ja yritysten kasvaminen. Kunnille on tärkeätä se, että kunnan elinkeinorakenne on monipuolinen ja kunnassa on hyvin menestyviä yrityksiä. Yritykset pitävät vastaavasti tärkeänä sitä, että kunnassa on yritysmyönteinen ilmapiiri ja toimintaympäristö ei aseta esteitä liiketoiminnan harjoittamiselle ja yritysten kasvulle. (Ruotsalainen 2001, 13.)

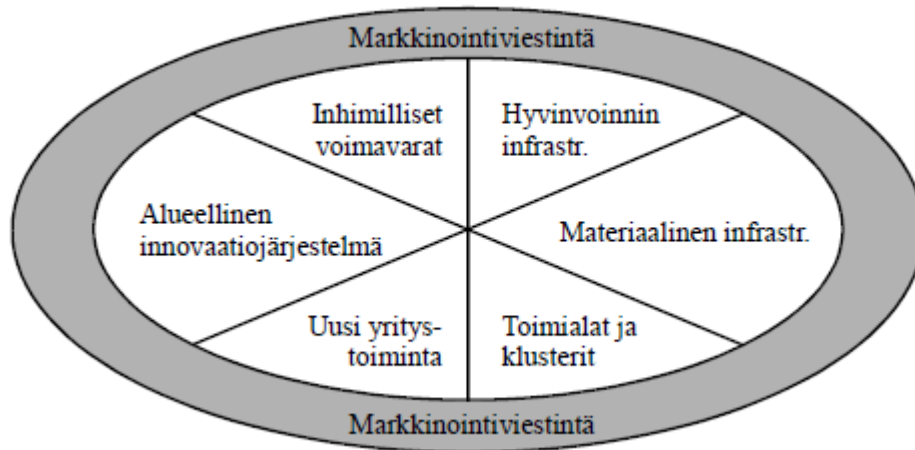
Ollilan (1987, 71 - 76) mukaan positiivinen yritysilmapiiri edellyttää kunnalta aktiivista tiedottamista, eri toimijoiden tarpeiden huomioimista sekä tavoitteellista toimenpiteiden suunnittelua. Hyvän yritysilmapiirin piirteisiin sisältyy myös, että kunta vaikuttaa elinkeinotoiminnan kannalta oleellisiin asioihin välittömästi tarpeen vaatiessa. Hyvässä yritysilmapiirissä yritykset luottavat siihen että kunnan päättäjät tekevät parhaansa elinkeinopolitiikan hyväksi sekä kohtelevat yrityksiä tasapuolisesti. Positiivisella yritysilmapiirillä voidaan vaikuttaa yritystoiminnan pysyvyyteen kunnassa, koska sen avulla motivoidaan yrittäjiä ja parannetaan yritysten välisiä keskinäisiä yhteistyön mahdollisuuksia. (Ollila 1987, 37-38.)

Wuoren ym. (1999, 24) mukaan kunnan yritysilmapiiri säätelee osaltaan mahdollisuutta päästä mukaan vaikuttamaan kunnan elinkeinopoliittisiin prosesseihin. Hyvän yritysilmapiirin omaavassa kunnassa eri toimijoilla on suhteellisen vapaa pääsy näihin prosesseihin ja kunnassa suositetaan sellaisia organisaatiomuotoja, joissa voi olla edustettuna mahdollisimman monen elinkeinopoliittisen toimijan edustaja. Vastaavasti negatiivisessa yritysilmapiirissä yritykset on saatettu asettaa arvojärjestykseen kunnan viranhaltijoiden ja poliittisten päättäjien silmissä sen mukaan, mikä on yritysten työllistävä merkitys kunnassa. (Wuori ym. 1999, 24.) Kunnan yritysilmapiiri vaikuttaa monin eri tavoin elinkeinopolitiikan onnistumiseen. Kunnan ja yritysten luottamukselliset välit auttavat kuntaa saamaan reaaliaikaista tietoa yritysten suunnitelmista. Yritysilmapiiri vaikuttaa siihen, miten yritykset ovat valmiita tulemaan elinkeinopoliittisia toimenpiteitä vastaan ja voidaanko yritysten ideoita hyödyntää kunnan elinkeinopolitiikassa. (Hietala 1987, 133; Kautonen 1991, 25).

3.4 Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka

Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka keskittyy alueen kilpailukyvyn parantamiseen. Koska kilpailukyky itsessään rakentuu hyvin monenlaisista elementeistä, tulee myös tällä tavoin määritellyn elinkeinopolitiikan toimintakentästä hyvin laaja. Se on kokonaisvaltaista siksi, että siinä pyritään kehittämään kilpailukykyä kokonaisuudessaan ja että elinkeinopolitiikkaa ei nähdä yhtenä kunnallisen toi-

minnan sektorina vaan näkökulmana kaikkeen kunnalliseen toimintaan. Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka pyrkii hyödyntämään kunnallisen toiminnan mahdollisuuksia kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti. (Kostiainen 1999, 59-60.) Kostiainen (1999, 59-63) hahmottamassa kokonaisvaltaisessa elinkeinopolitiikan mallissa on esitetty elinkeinopolitiikan osa-alueet (kuvio 7):

Kuvio 7. Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka (Kostiainen 1999, 60).

Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka koostuu seitsemästä toiminnallisesta osa-alueesta, jotka on esitetty kuviossa 7. Osa-alueet vastaavat pitkälti aiemmin esitettyä käsitystä alueen kilpailukyvystä ja sen elementeistä. Näin pitää ollakin, koska kokonaisvaltaisen elinkeinopolitiikan avulla kehitetään kunnan kilpailukykyä. Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka katsoo nimensä mukaisesti kunnallistoiminnan kokonaisuutta elinkeinojen kehittämisen näkökulmasta pyrkien ohjaamaan resursseja niin, että ne tukisivat valittuja elinkeinopoliittisia tavoitteita. Resursseilla tarkoitetaan kunnallisen päätöksenteon hallussa olevia erilaisia voimavaroja, mutta myös yhteistyökumppaneiden hallussa olevia voimavaroja. Kokonaisvaltaisen elinkeinopolitiikan käytännön toteuttamisen yksi keskeinen lähtökohta on verkostoituminen ja kumppanuus. (Kostiainen 1999, 60.)

Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka vastaa yhteiskunnan asettamiin haasteisiin. Sen avulla voidaan vaikuttaa alueiden kannalta kiinnostaviin ja tärkeisiin virtoihin kehittämällä kilpailukykyä juuri tavoiteltavien virtojen kannalta vetovoii-

maisemmaksi. Castells (1996, 375 ja 411-412) määrittelee virrat tarkoitukselliseksi, toistuviksi ja ohjelmoitavissa oleviksi peräkkäisiksi vaihdoiksi toisistaan erillään olevien toimijoiden välillä. Castells puhuu lähinnä informaatio-, teknologia- ja pääomavirroista ja myös mielikuvavirroista sekä organisaatioiden välistä vuorovaikutusta ilmentävistä virroista (Castells 1996, 375, 411-412). Jos virtoja tarkastellaan laajemmin, niin virtoina voidaan pitää myös esimerkiksi yritys-, asukas-, opiskelija-, tai matkailijavirtoja. (Kostiainen 1999, 44-45.)

Kolehmainen (2001, 151-154) mielestä kokonaisvaltaisen elinkeinopolitiikan suurin haaste on siinä, kuinka verkostoja johdetaan seudulla, koska eri tahojen yhteistyöhön perustuvan elinkeinopolitiikan harjoittaminen ei ole ongelmaton. Jo pelkästään yksittäisen kuntaorganisaation sisällä sektorirajat ylittävää toimintaa voi olla erittäin vaikea saada toimimaan odotetulla tavalla. Sama koskee myös alueen muiden toimijoiden keskinäistä, verkostomaista yhteistyötä. Ongelmia syntyy myös, koska usein eri osapuolten intressit ovat vain osittain yhtenevät tai ne voivat olla kokonaan vastakkaiset. Tällöin tullaan nimenomaan kysymyksiin paikallisen kehittäjäverkoston toimivuudesta ja verkostojen johtamisesta.

Haasteena Kolehmainen näkee myös alueen erikoistumisen edistämisen, koska kuntien elinkeinopoliittisessa strategiassa tulisi määritellä, millaisia yrityksiä tai virtoja kuntaan halutaan saada. Strategiasta tulisi ilmetä myös, miten yrityksille pyritään luomaan niiden kilpailukykyä edistävä toimintaympäristö. (Kolehmainen 2001, 152.)

Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka ei ole vain ja ainoastaan kuntien elinkeinotoimien huolenaihe. Sen harjoittaminen edellyttää yhtäältä alueen kaikilta elinkeinopolitiikan kannalta keskeisiltä vaikuttajilta aiempaa laajempaa näkemystä sekä elinkeinopoliittisen näkökulman sisällyttämistä kaikkeen päätöksentekoon. Käytännön elinkeinopolitiikan toteuttajien rooli on monipuolistunut, samoin heidän käytössään oleva keinovalikoima. (Kolehmainen 2001, 149-150.)

3.5 Elinkeinpolitiikka kunnan kilpailukyvyyn vahvistajana

Kunnallisen kilpailukyvyyn tavoitteena on luoda toimintaympäristö, joka mahdollistaa kuntaan sisäisen kasvuprosessin synnyn. Yritysten näkökulmasta kyse on kunnan tarjoamista yksittäisistä sijaintitekijöistä, joiden perusteella yritys päättää sijoittautua kuntaan. Avaintekijöinä ovat kunnan vahvuudet, kilpailuedut, houkuttavuus sekä tavat joilla kunnan tarjoamia mahdollisuuksia tuodaan aktiivisesti esille. Tärkeätä on se kuinka yrittäjät otetaan vastaan kunnassa, koska yrittäjä on varsinkin perustamishetkellä riippuvainen sen lähiympäristöstä ja kunnan tuesta. (Ruotsalainen 2011, 69.) Tehokas ja hyvin toteutettu elinkeinopolitiikka on kunnan käyntikortti. (Sotarauta ym. 2001, 61).

Niittykangas ym. (1994, 9-10) korostavat sitä, että alueet ovat riippuvaisia pienistä ja lähimarkkinoille suuntautuvista teollisista yrityksistä. Näiden yritysten kehitys on suuria yrityksiä vahvemmin sidoksissa toimintaympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin. Yrittäjyyden kannalta on kiinnitettävä huomiota siihen, että perustajan kotipaikalla on suuri merkitys yritysten syntyyn ja sijoittumiseen. Yrityksen sijaintipaikan valintaan vaikuttavat työvoimatekijät, yrityksen valitsema strategia ja alueen tuotantorakenne. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että alihankintayritykset pyrkivät sijoittumaan päähankkijan läheisyyteen. Niittykangas ym. (1994, 16) katsovat, että kuntien päättäjät vaikuttavat omilla toimenpiteillään potentiaalisen yrittäjyyden realisoitumiseen ja yritystoiminnan kehittymiseen. Kuntien päättäjien tehtävänä on toimintaympäristön kehittäminen, joka edistää potentiaalisen yrittäjyyden realisoitumista ja toimivien yritysten kehittymistä. Kehittyvän toimintaympäristön keskeisiä ominaisuuksia ovat toimijoiden aktiivisuus ja vuorovaikutus. Näiden toteutumisen edellytys on yhteinen ja yhdensuuntainen kehittymisen tahto.

Yrityksen sijaintikunta toimii siis tärkeänä yhteistyökumppanina, ja yritykset ja kunnat pystyvät yhdessä menestymään kun ne luovat yhteyksiä, tekevät yhteistyötä ja verkostoituvat. Kuntajohtajien ja päättäjien on nähtävä verkostoituminen strategisena kysymyksenä, koska se vahvistaa paikallista toimintaa. (Ruotsalainen 2011, 69.)

Verkostoituminen voidaan nähdä elinkeinopolitiikan kanavana, joka mahdollistaa mukaanpääsyn päätöksentekoprosesseihin, tiedon välittymisen ja resurssien hankkimisen. Verkostoitumalla voidaan myös vähentää kustannuksia ja riskejä, lisätä resursseja ja koordinoita toimintaa paremmin. Lisäksi verkostomaisella toiminnalla on mahdollisuus edistää uusia ideoita ja verkostot voivat toimia erilaisten ongelmien ratkaisufoorumeina sekä toiminnan tehokkuuden edistäjänä. (Linnamaa & Sotarauta 2000, 35.)

Kuntien elinkeinopolitiikan vaikuttavuutta on vaikea mitata. Vaikuttavuus näkyy kunnan kehityksenä, mutta yhtäältä myös yritysten menestymisenä. Kunnan hyvä palvelutaso tarkoittaa sitä, että silloin ovat myös yritystoiminnan yleiset edellytykset kunnossa. Myös elinkeinopolitiikan tukitoimien vaikutukset riippuvat useiden toimijoiden keskinäisestä vuorovaikutuksesta. Kuntien elinkeinopolitiikan katsotaan parantavan kansantalouden ja paikallistalouden kilpailukykyä. (Ruotsalainen 2001, 71.)

3.6 Yhteenveto teoreettisesta viitekehyksestä

Suomen talouden kehitystä leimaa siirtyminen teollisesta ja julkisen sektorin investointivetoisesta ympäristöstä uuteen osaamisperusteiseen ja verkostomaiseen tietoyhteiskuntaan, jossa vaikuttaminen perustuu pääosin tietoon ja ihmisten kykyyn rakentaa toimivia verkostoja, jossa tieto liikkuu sujuvasti. (Linnamaa 1999, 18.) Globalisaatio on nostanut pinnalle muitakin asioita kuin teknologian, esimerkiksi kansainvälistymisen, tiedon merkityksen kasvun, kiristyvän kilpailun, Euroopan yhdentymisen, inhimillisen pääoman ja luovuuden. Monet yhteiskunnalliset muutokset ovat muuttaneet myös alueiden merkitystä. Ne eivät ole enää samalla tavalla hierarkkisessa suhteessa toisiinsa kuten aiemmin, vaan alueiden menestymistä määrittelee aiempaa enemmän niiden oma kilpailu- ja innovaatiokyky ja asema osana globaaleja virtoja. (Sotarauta ym. 2001, 13.)

Sotarauta & Linnamaa (1999, 62) määrittelevät kilpailun tarkoittavan yksinkertaisimmillaan pyrkimystä suoriutua määrätystä tehtävästä muita paremmin. Alueen kilpailukyky tarkoittaaakin ominaisuuksia, joiden avulla se pystyy osallistu-

maan kilpailuun sekä sellaista potentiaalia, jonka avulla voi menestyä kilpailussa sekä erottautua edukseen muita alueita paremmin.

Alueiden kilpailukyky lepää yhä voimakkaammin yksilöiden, yritysten ja organisaatioiden menestyksen sekä näiden välisen yhteistyökyvykkyyden varassa. Huovarin (2001, 3-4) mukaan alueellinen kilpailukyky syntyy kyvystä synnyttää, houkutella ja ylläpitää alueen toimintaa joka lisää taloudellista hyvinvointia. Hyvinvointi välittyy koko alueelle ja sen asukkaille. Menestyvät yritykset vaikuttavat suurelta osin alueiden kilpailukykyyn. Kilpailukykyinen alue muodostaa yrityksille hyvän paikallisen toimintaympäristön, joka tukee niiden perusliiketoimintaprosesseja, innovaatiotoimintaa, kasvua ja laadullista kehittymistä. Kilpailukykyiset ja menestyvät yritykset taas generoivat menestystä ja hyvinvointia koko sijaintialueelleen.

Linnamaan & Sotaraudan (1999, 26 - 31; 2001, 206): mukaan alueiden kilpailukyky koostuu kahdeksasta toisiinsa kietoutuneesta kilpailukyvyyn elementistä, joista kuusi on peruselementtiä ja kaksi niin sanottua peruselementeistä riippuvia tekijöitä. Kilpailukyvyyn elementit muodostavat kokonaisuuden ja osat ovat riippuvaisia toisistaan. Kilpailukyvyyn peruselementit ovat:

1. yritykset
2. inhimilliset voimavarat
3. verkostot
4. instituutiot ja toimiva kehittäjäverkosto
5. asuin- ja elinympäristön laatu
6. infrastruktuuri
7. imago
8. luova jännite.

Kilpailukyvyyn mittaaminen on nähty tarpeelliseksi, koska sen avulla voidaan valaista niitä tekijöitä, jotka johtavat alueiden taloudelliseen menestymiseen. Alueen menestymiseen vaikuttavat kuitenkin monet asiat ja aina ei ole mahdollista esittää selkeitä tekijöitä, jotka selittävät alueen menestymisen. Alueen kil-

pailukykyä kuvaavat mittarit ovat usein vahvasti yritysten menestykseen ja asukkaiden hyvinvointiin viittaavia. (Huovari 2001, 3)

Alueellisella kehittämisellä pyritään kasvattamaan alueiden vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä. Kehittämisessä korostetaan nykyään alueellisten toimijoiden oma-aloitteisuutta ja omaehtoisuutta. Kehittäminen vaatii pitkäjänteistä, johdonmukaista ja sitkeää työtä valitun strategian puitteissa. Strategiatyö onkin muodostunut yhdeksi keskeiseksi välineeksi alueellisessa kehittämisessä. (Sotarauta ym. 2001, 27.)

Paikallinen elinkeinopolitiikka on kunta- ja seututasolla tapahtuvaa toimintaa elinkeinotoiminnan edistämiseksi. Toiminnassa korostuu eri sidosryhmien välinen elinkeinopoliittinen yhteistoiminta. Ominaista paikallisen elinkeinopolitiikan harjoittamiselle on, että eri aluetasojen väliset erot ovat hämärtyneissä, ja toiminta organisoituu yhä useammin yhteisten teemojen ympärille eikä perustu enää pelkkiin institutionaalisiin lähtökohtiin. Elinkeinopolitiikka voidaan tulkita monisyiseksi toimijoiden verkostoksi, jossa kaikki toimii yhteisten päämäärien eteen elinkeinotoiminnan parantamiseksi. (Sotarauta & Linnamaa 1997, 41 - 42.)

Kunnan päättäjien lisäksi elinkeinopolitiikassa on mukana lukuisia muita toimijoita, kuten alueella toimivat yritykset, kuntien yhteenliittymät tai elinkeinoyhtiöt, maakuntien liitot, TE-keskukset ja valtiovalta. Myös EU:lla on oma elinkeinopoliittinen ohjelma, jota jäsenvaltioiden tulisi toteuttaa. Kuntien elinkeinopolitiikka onkin erittäin monisyinen asia, eikä ole yhtä ainoaa oikeaa elinkeinopolitiikkaa tai sen toteuttamisorganisaatiota. (Kaskinen 2003, 18–19.)

Taloudellisten vaikeuksien sekä yhteiskunnan ja yritysten toimintatavan muutosten takia myös elinkeinopolitiikan on ollut pakko muuttua niin sisällöltään kuin toimintatavoiltaan. Elinkeinopolitiikassa tulee ottaa huomioon teknologian, innovaatiotoiminnan ja verkostoinnin edistäminen, yritystukijärjestelmien kehittäminen sekä pienten ja keskisuurten yritysten kehityksen edistäminen. (Sotarauta & Linnamaa 1997, 47 - 49.)

Yritysilmapiirin laatu on merkityksellinen tekijä kunnan kehittymiselle, koska sen avulla on todettu saavutettavan toimivaa ja tuloksellista elinkeinopolitiikkaa, mikä johtaa positiivisesti alueen kehitykseen ja kilpailukykyyn. Yritysilmapiiri koostuu yrittäjien mukaan avoimesta tiedon kulusta ja luottamuksesta, jotka kuvaavat myös elinkeinopoliittisten toimijoiden keskinäisten suhteiden tilaa ja luonnetta sekä yrittämiseen innostavaa ympäristöä.

Yritysten ja alueiden menestys ovat riippuvaisia toisistaan. Menestyvät yritykset ovat kilpailukykyisen alueen perusehto, mutta myös oikeanlainen alueellinen toimintaympäristö ja elinkeinopolitiikan toimet voivat edesauttaa alueen yritysten menestymistä tai uusien menestyvien yritysten syntymistä. Kilpailukykyisen alueen tunnusmerkkejä ovat rikkaat ja vuorovaikutteisesti toimivat verkostot sekä toimintaa tukevat muut alueelliset ominaisuudet ja olosuhteet. Alueelliset olosuhteet eivät kuitenkaan voi olla kaikenlaisten yritysten kannalta optimaalisia, mikä vahvistaa osaltaan myös alueiden tarvetta erikoistua. (Kolehmainen 2001, 173.)

4 KAARINAN KILPAILUKYKY JA ELINKEINOPOLITIikka

Tutkimuksen empiirisen osan tavoitteena on tuoda esiin yrittäjien näkökulmasta ne ominaisuudet ja tekijät, jotka vaikuttavat alueen kilpailukykyyn, imagoon ja ilmapiiriin. Empiirisen tutkimuksen kohderyhmänä ovat Kaarinassa toimivat yrittäjät. Seuraavissa luvuissa esitellään tarkemmin kohdekuunta, toimeksiantaja ja yhteistyökumppanit, sekä käydään läpi tutkimusaineiston hankintaan sekä tutkimuksen toteuttamiseen liittyviä asioita.

4.1 Kohdekunnan esittely

Kaarinan kaupunki on 31 000 asukkaan keskisuuri kaupunki Varsinais-Suomessa. Nimensä Kaarinan pitäjä ja kirkko ovat saaneet Pyhästä Katariinasta, joka kärsi marttyyrikuoleman 300-luvun alussa. Kaarinasta on ensimmäinen maininta asiakirjoissa vuodelta 1309, kuntana se on ollut 6.2.1869 lähtien ja kaupunkina vuodesta 1993 lähtien. Kaarinan naapurikuntia ovat Turku, Parainen, Paimio, Lieto ja Sauvo. Kaarinan pinta-ala on n. 150 km². Kaarinan kaupunki on määritellyt strategiassaan seuraavan toiminta-ajatuksen: ”Tarjoamme kaarinalaisten hyvinvointia edistävät, hyvät kunnalliset palvelut tasapuolisesti ja oikea-aikaisesti. Tuemme kaarinalaisten omatoimisuutta ja mahdollistamme arjen sujuvuuden sekä turvallisen huomisen asukkaille ja yrityksille. Huolehdimme myös vehreästä sekä merellisestä ympäristöstämme.” (www.Kaarina.fi 2013.)

Kaarinassa toimivien yritysten lukumäärä 21.9.2012 oli 1893 yritystä, tieto on saatu tilastokeskuksen rekisteristä. Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 31.12.2010 oli 9 282. Työttömyysaste oli 6 % kun vastaava luku oli koko maassa 9,8 %. Yrityskoot ovat jakaantuneet taulukon 1 mukaisesti:

Taulukko 1. Kaarinassa toimivien yritysten määrä (Tilastokeskus, 2012).

Toimipaikkojen lukumäärä	
Henkilöstön suuruusluokka ei vielä tiedossa	53
0-4 henkeä	1582
5-9 henkeä	123
10-19 henkeä	73
20-49 henkeä	47
50-99 henkeä	10
100-249 henkeä	3
250 -499 henkeä	2
yht. 1893 kpl	

Kaarinan elinkeinopoliittisessa ohjelmassa on määritelty seuraava toiminta-ajatus: ”Kaupungin elinkeinopoliitiikan tavoitteena on parantaa yrittämisen edellytyksiä Kaarinassa siten, että jo olemassa olevat yritykset menestyvät ja uusia yrityksiä syntyy.” Elinkeinopoliittisessa ohjelmassa on määritelty seuraava visio: ”Kaarina on kilpailukykyisen Turun seudun vetovoimaisin kaupunki yrittäjien ja yritysten sekä niiden henkilöstön näkökulmasta.” Toiminta-ajatuksen ja vision toteuttamiseksi kunta pyrkii ymmärtämään elinkeinoelämän tarpeet ja vastaamaan niihin. Yrittäjien ja muiden seudullisten yhteistyötahojen kanssa käydään tiivistä ja säännöllistä yhteistyötä. (www.Kaarina.fi 2013.) Kaarinan elinkeinoelämän SWOT-analyysi on esitetty kuviossa 8.

<p>Sisäiset vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • hyvä imago • nopeus päätöksenteossa • Kaarinan hyvät asuinolot ja kaupungin tarjoamat laajat palvelut • virkamiesten myönteinen asenne yrittämiseen • Kaarinan Kehitys Oy • aktiiviset yrittäjäyhdistykset • merkittävät kansainvälisesti menestyvät yritykset 	<p>Sisäiset heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • yritysalueiden kaavoitus tilanne ja tonttitarjonta • passiivisuus seudullisen elinkeinopolitiikan kehittämisessä • yritys- ja yritysryhmäkohtaisten kehittämishankkeiden vähäinen määrä • toimitilojen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus • ydinkeskustojen viivästynyt kehittäminen • matkailun edistäminen • tiedottaminen ja markkinointi
<p>Ulkoiset mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • sijainti • liikenne yhteydet • Turun seutukunnan koulutusmahdollisuudet • seudullinen yhteistyö • Turun seutukunnan infrastruktuuri 	<p>Ulkoiset uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • maailmanlaajuinen investointilama • seudun vetovoiman heikkeneminen • ICT-alan ja laivanrakennusteollisuuden hyytyminen • valtiovallan toimet

Kuvio 8. Kaarinan kaupungin elinkeinoelämän SWOT-analyysi (www.kaarina.fi 2013).

Kunnan sisäisinä vahvuuksina nähdään muun muassa hyvä imago, päätöksenteon nopeus, Kaarinan Kehitys Oy ja kaupungin virkamiesten myönteinen asenne yrittämiseen. Sisäisiä heikkouksia ovat muun muassa yritysalueiden kaavoitus- ja tonttitarjonta, ydinkeskustojen viivästynyt kehittäminen sekä tiedottaminen ja markkinointi. Ulkoisia mahdollisuuksia ovat muun muassa sijainti ja liikenne yhteydet, seudullinen yhteistyö ja Turun seutukunnan koulutusmahdollisuudet. Ulkoisina uhkina nähdään esimerkiksi seudun vetovoiman heikkeneminen, maailmanlaajuinen investointilama ja valtiovallan toimet. (www.kaarina.fi 2013.)

4.2 Toimeksiantajan ja yhteistyökumppaneiden esittely

Toimeksiantaja Kaarinan Kehitys Oy

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Kaarinan Kehitys Oy, joka on Kaarinan kaupungin elinkeinopolitiikan ja yrittäjyyden elinkeinoyhtiö. Yritys on Kaarinan kaupungin sekä paikkakunnan yrittäjäyhdistysten omistama yhtiö, joka on toimi-

nut vuodesta 2004 lähtien yritysten ja yrittäjien elinkeino- ja yrityspalveluiden saatavuuden turvaamiseksi. Yrityksen tehtäviin kuuluu muun muassa:

- olla aktiivisesti yhteydessä kaarinalaisiin yrityksiin ja saada näiltä palautetta ja kehittämissuhteita. Näin kaupunki, yrittäjäjyhdistykset ja muut yrityspalveluorganisaatiot voivat kehittää nykyisiä ja luoda uusia tuotteitaan ja palvelujaan sekä kasvattaa asiakastyytyvyyttä ja sitoutuneisuutta.
- toimia kaupunkiin sijoittuvien yritysten neuvottelukumppanina yhdessä kaupungin viranhaltijoiden kanssa ja etsiä aktiivisesti Kaarinaan sopivia yrityksiä
- auttaa kaarinalaisia yrityksiä verkostoitumaan
- organisoida yrityksille suunnattuja tapahtumia
- toteuttaa kaupungin elinkeinopolitiikkaa ja avustaa elinkeino-ohjelman laadinnassa
- huolehtia yritysalueiden maankäyttöohjelman päivittämisestä yhteistyössä kaupungin viranhaltijoiden kanssa (Kaarinan Kehitys Oy 2013.)

Kaarinan Kehitys Oy:ssä työskentelee yritysasiainjohtaja, joka toimii myös yhtiön toimitusjohtajana. Lisäksi Kaarinan Kehitys Oy työllistää toimistosihteerin. Yritysasiainjohtajan tehtävänä on toimia linkkinä yrittäjien ja kaupungin sekä muiden viranomaisien ja yhteistyökumppaneiden välillä. Hän markkinoi yritystontteja ja tyhjiä toimitiloja ja pyrkii kaikin tavoin edistämään yritystoimintaa ja elinkeinopolitiikkaa Kaarinassa. Kaarinan Kehitys Oy:n tärkein tavoite on se, että Kaarinassa jo sijaitsevat yritykset menestyvät ja että uusien yritysten määrä kasvaa. (Kaarinan Kehitys Oy 2013.)

Kaarinan kaupunki

Kaarinan kaupunki on vahvasti mukana kehittämässä kaupungin yrittäjätunnettuutta ja kaupungissa investoidaan yrittämiseen. Kaarinassa toteutetaan pitkäjänteistä elinkeinopolitiikkaa, jossa on yhteinen vahva tahtotila. Tätä tukee nopea päätöksenteko ja turhan byrokratian välttäminen kunnallishallinnossa. Kaupungin elinkeinopolitiikkaa toteutetaan seuraavilla tavoilla:

- Kaupungin omina toimenpiteinä, jotka pääasiassa toteuttaa Kaarinan Kehitys Oy
- Seudullisena yhteistyönä Turun Seudun Kehittämiskeskuksessa (Kaarina.fi, 2012.)

Kaarinassa on tutkitusti hyvä yritysilmapiiri. Vuoden 2012 Maakuntaennusteen mukaan enemmistö yrittäjistä arvioi kaupungin yrittäjäilmapiirin olevan erinomainen tai hyvä. Yrittäjien ja kaupungin välinen yhteistyö koettiin niin ikään hyväksi. Elinkeinoelämän keskusliiton tutkimus totesi loppuvuodesta 2012 Kaarinan suomen yritysmyönteisimmäksi kunnaksi ja myös vuosina 2010 ja 2011 Kaarina on sijoittunut tutkimuksen kärkipäähän. (www.Kaarina.fi, 2012.)

4.3 Tutkimushankkeen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää kaarinalaisten yrittäjien näkökulmasta Kaarinan kunnan kilpailukykyä sekä kunnan elinkeinopoliittisia toimia kilpailukyvyn vahvistajana. Tutkimushanke toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena yrittäjille lähetettävällä sähköisellä kyselylomakkeella. Tutkimushankkeen avulla haettiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Mistä ominaisuuksista Kaarinan kilpailukyky ja imago muodostuu?
- Miten yrittäjät kokevat kunnassa toimivat verkostot ja yhteistyön?
- Miten yrittäjät kokevat kunnan elinkeinopolitiikan ja mitkä elinkeinopolitiikan asiat koetaan tärkeiksi?
- Miten yrittäjät kokevat kunnan osallistumisen seudulliseen kehittämiseen ja yhteistyöhön?
- Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet Kaarinan hyviin tuloksiin viimeaikaisissa yritysilmapiiritutkimuksissa?

Kaarina on menestynyt viime vuosina useissa kuntien ja kaupunkien yrittäjämyönteisyyttä mittaavissa tutkimuksissa. Sekä Suomen 50 suurimman kaupungin että Varsinais-Suomen kuntien yritysmyönteisyyttä mitattaessa Kaarina on sijoittunut toistuvasti kärkisijoille. Kaarinan Kehitys Oy halusi selvittää omalla

kyselyllä, mistä hyvä tulos johtuu. Tavoitteena oli löytää ne tekijät, jotka selittävät Kaarinan menestystä sekä nostaa esiin asioita, joissa kaupungilla olisi yhä parantamisen varaa. Tavoitteena on auttaa Kaarinan kaupunkia kehittämään kunnan elinkeinotoimintaa ja samalla palvelemaan yrityksiä kokonaisvaltaisemmin heidän itsensä toivomalla tavalla. Tutkimuksesta julkaistu lehdistötiedote on lisätty opinnäytetyön liitteeksi (Liite 2).

4.4 Tutkimusaineiston hankinta ja käsittely

Tämä tutkimus on toteutettu kvantitatiivisena tutkimuksena. Empiirinen aineisto tutkimusta varten on hankittu kyselylomakkeiden avulla. Kyselylomake aineistonkeruun välineenä valittiin muun muassa siksi, että pyrkimyksenä oli saada mahdollisimman laaja otoskoko.

Hirsjärven ym. mukaan, kvantitatiivinen tutkimus korostaa yleispäteviä syyn ja seurauksen lakeja. (Hirsjärvi ym. 2009, 139 - 140.) Jotta kyselytutkimus onnistuisi halutulla tavalla, on kiinnitettävä erityistä huomiota kysymysten sekä lomakkeen laadintaan. Kyselytutkimuksen etuna pidetään yleensä sitä että niiden avulla voidaan kerätä laajakin tutkimusaineisto. Se on monesti myös tehokas tapa, koska tutkittavien henkilöiden määrä voi olla suuri ja aineisto voidaan nopeasti käsitellä tallennettuun muotoon analysoitavaksi. Kerätyn aineiston avulla on tarkoitus pyrkiä kuvailemaan, selittämään ja vertailemaan tarkasteltavaa ilmiötä. (Hirsjärvi ym. 2009, 193-195.)

Yleisesti kyselytutkimuksen heikkouksina on pidetty muun muassa seuraavia seikkoja: 1) Ei ole mahdollista varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen. 2) Ei ole selvää, miten onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat olleet vastaajan näkökulmasta. 3) Ei tiedetä, miten vastaajat ylipäättään ovat selvillä siitä aihealueesta, josta esitettiin kysymyksiä. 4) Hyvän lomakkeen laatiminen vie aikaa ja vaatii tutkijalta hyvää tietotaitoa. 5) Kato nousee joissakin tapauksissa suureksi, ja se on vähintään huomioitava otoskokoa mietittäessä. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kyselyssä oli monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä sekä asteikkoihin eli skaaloihin perustuvia kysymyksiä. Monivalintaväittämässä käytettiin numeraalista asteikkoa tulosten saamiseksi. Vastaajille esitettiin väitteitä, joita heidän tuli arvioida asteikoilla 1 – 5. Asteikko oli määritelty seuraavasti:

1= Täysin samaa mieltä

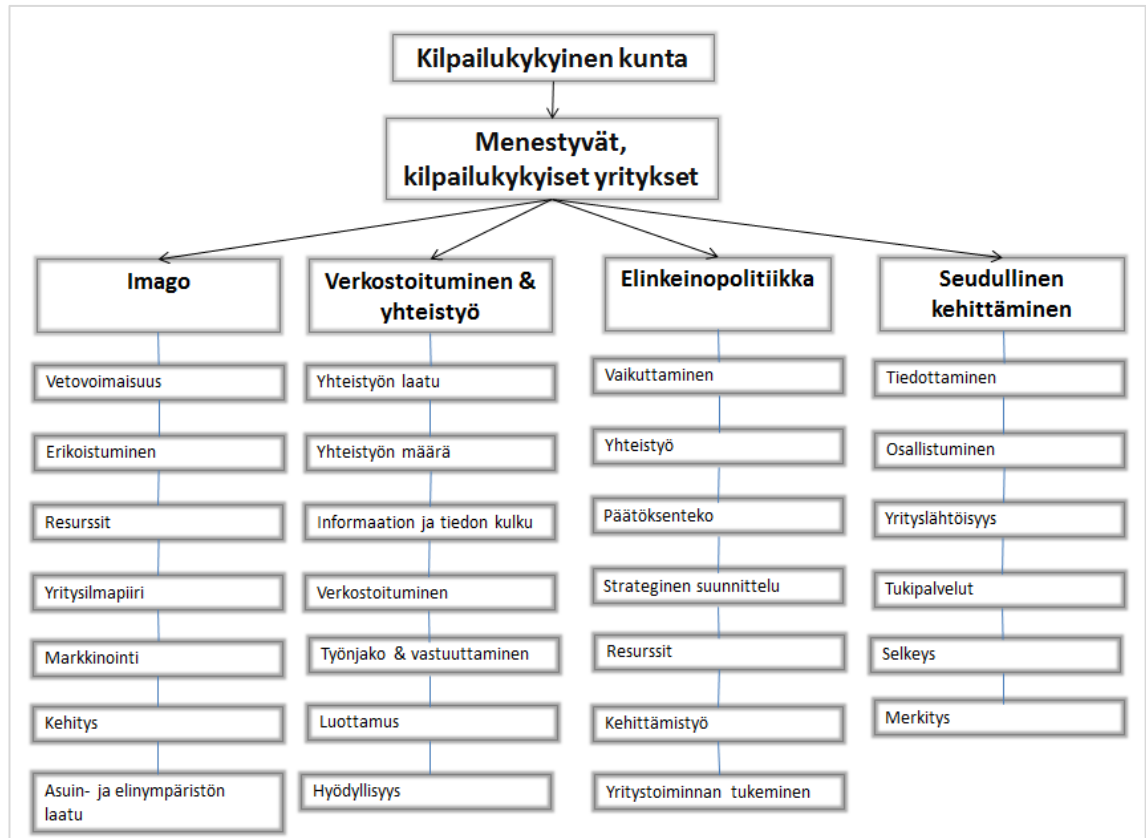
2 = Jokseenkin samaa mieltä

3 = Ei samaa eikä eri mieltä

4 = Jokseenkin eri mieltä

5 = Täysin eri mieltä

Empiirinen tieto kerättiin Kaarinan talousalueen yrittäjiltä. Otokseksi valittiin ne Kaarinan talousalueen yrittäjät, jotka pystyttiin tavoittamaan sähköpostin välityksellä. Kyselylomakkeen sisältö ja kysymykset laadittiin tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen perustuen (kuvio 9). Kyselylomake laadittiin Webropol -ohjelman avulla. Saatekirje lähetettiin sähköpostilla johon oli lisätty Webropol -internetosoite, josta vastaajat pääsivät kyselylomakkeelle (Liite 1). Kyselyssä oli neljä teemaa, jotka olivat 1) Kaarinan imago 2) verkostot ja yhteistyö 3) elinkeinopolitiikka sekä 4) seudullinen kehittäminen. Kyselyn lopussa vastaajia pyydettiin kertomaan yrityksen taustatiedot, kuten ikä, koko, toimiala ja yhtiömuoto. Kysymysten laadinnassa huomioitiin toimeksiantajan esittämät toiveet.

Kuvio 9. Kyselyn mittausmalli.

Teoreettisen viitekehyksen pohjalta luotu kysely perustui yllä esitettyyn mittausmalliin. Mallissa ilmenevät tekijät vaikuttavat kunnan kilpailukykyyn. Tässä tutkimuksessa kysyttiin kaarinalaisilta yrittäjiltä heidän näkemyksiään mittausmallissa esitettyihin tekijöihin.

Sähköpostitse lähetetty saatekirje ja linkki kyselyyn lähetettiin 1.212 vastaanottajalle. Kaarinan Kehitys Oy toimi sähköpostin lähettäjänä ja yhteyshenkilönä. Ensimmäinen sähköposti lähetettiin vastaanottajille 13.11.2012. Muistutusviesti kyselystä lähetettiin 22.11.2012. Kysely suljettiin 28.11.2012, johon mennessä vastauksia oli kertynyt 74 kpl.

Tutkimusaineiston tilastollisessa analysoinnissa käytettiin SPSS 20 (Statistical Package for Social Sciences) for Windows tilasto-ohjelmaa. Kuvioden ja taulukoiden laatimisessa käytettiin apuna myös Microsoft Excel -ohjelmaa. Analysoinnin välineenä käytettiin keskiarvotestiä ja pylväsdiagrammeja. Analyseis-

sa on keskitytty tarkastelemaan vastausten lukumääräisiä (frekvenssi) ja prosentuaalisia jakaumia. Tuloksia esitellään näiden lisäksi pääosin kirjallisessa muodossa.

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli tutkimuksen reliabelius tarkoittaa sen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Reliabelius voidaan todeta usealla eri tavalla. Tulos on esimerkiksi reliabeli silloin, jos kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen tai jos samaa henkilöä tutkitaan eri tutkimuskierroilla ja saadaan sama tulos molemmilla kerroilla. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.)

Toinen tutkimuksen arviointiin liittyvä käsite on validius eli pätevyys. Se tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.) Toisin sanoen validius kertoo siitä, miten onnistuneesti tutkija on kyennyt siirtämään tutkimuksessa käytetyn teorian käsitteet ja ajatuskokonaisuuden lomakkeeseen eli mittariin. Tutkimuksen reliabelius ja validius muodostavat yhdessä tutkimuksen kokonaisluotettavuuden, jota voidaan arvioida esimerkiksi uusintamittauksilla. Suoritetun tutkimuksen kokonaisluotettavuus on hyvä, kun otos edustaa perusjoukkoa ja mittauksessa on mahdollisimman vähän satunnaisvirheitä. (Vilkkä 2007, 150-152.)

Kysely tehtiin www-kyselyn muodossa, jonka etuna on, ettei haastattelijasta tule vaikutuksia lopputulokseen, mikä on työn kannalta olennaista etenkin avoimia kysymyksiä analysoidessa. Avoimet kysymykset ovat tutkimuksen kannalta tärkeitä ja sähköisen kyselyn myötä yritykset saavat vastata kyselyyn omassa rauhassa ja vastausten saanti sähköisesti on nopeaa. Internetin kautta tehtävässä kyselyssä ongelmaksi voi muodostua hyvinkin epäedustava näyte perusjoukosta, koska internetin käyttäjät eroavat usein demografisilta taustoiltaan sitä käyttämättömistä. (Lozar ja Vehovar 2008, 265-283).

Tutkimustuloksissa on havaittavissa katoa. Kyselyistä lähetettiin muistutusviesti, mutta silti ei päästy erityisen hyviin vastausmääriin. Kyselyn vastausprosentti oli

6 %. Pienen vastausprosentin vuoksi ryhmien välisiä eroja ei voitu analysoida. Tässä tutkimuksessa suureen katoon voidaan katsoa vaikuttavan ainakin tutkimuksen aihe, sillä viime aikoina vastaavanlaisia yritysilmapiiritutkimuksia on tehty useita. Katoon vaikuttaa lisäksi hyvin suuresti sähköpostikyselyiden perille menemättömyys, sillä yritysten kohdalla kyselyt lähetettiin Kaarinan kaupungin yritysrekisterissä oleviin sähköpostiosoitteisiin, joiden toimivuudesta ja voimassaolosta ei ollut tarkkaa tietoa. Lisäksi haluttomuutta vastata kiireen vuoksi tai muuten vain voidaan pitää hyvin mahdollisena syynä vastaamatta jättämiseen.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Yritysten taustatiedot

Kaarinan kaupungin yritysrekisteristä löytyi 1212 sähköpostiosoitetta, joihin kysely lähetettiin. Kyselyyn vastasi 74 yritystä. Yrityksistä 64 % oli osakeyhtiöitä, avoimia yhtiöitä tai kommandiittiyhtiöitä oli 3 % ja yksityisiä elinkeinoharjoittajia 33 %. Suurin osa vastanneista yrityksistä oli pieniä yrityksiä, jotka työllistivät 1-5 henkilöä (64 %). Suuria, yli 50 henkeä työllistäviä yrityksiä oli vastanneista vain 3 prosenttia. Taulukossa 2 on kuvattu yritysten koon jakautuminen henkilömäärien mukaan.

Taulukko 2. Yrityksen henkilömäärä.

Yrityksen henkilömäärä	%
1-5 henkilöä:	64 %
6-9 henkilöä:	14 %
10-19 henkilöä:	15 %
20-49 henkilöä :	4 %
Yli 50 henkilöä :	3 %
Yht. 72 kpl	100 %

Eniten kyselyyn vastanneista yrityksistä (40 %) oli perustettu vuosien 2001–2010 välillä. Vuosina 1991 - 2000 perustettuja yrityksiä oli 21 %, 1981–1990 perustettuja yrityksiä 19 %. Ennen vuotta 1980 perustettuja yrityksiä oli 11 % ja uusia 2010 jälkeen perustettuja yrityksiä oli 9 % vastanneista. Taulukossa 3 on kuvattu yritysten jakautuminen aineistossa perustamisvuoden mukaan.

Taulukko 3. Yrityksen perustamisvuosi.

Yrityksen perustamisvuosi	%
Ennen vuotta 1980:	11 %
1981 – 1990:	19 %
1991 – 2000:	21 %
2001 – 2010:	40 %
2010 jälkeen:	9 %
Yht. 63 kpl	100 %

Yrityksien toimialoja oli edustettuna monilta eri aloilta, viidesosa yrityksistä tuottivat erilaisia palveluja yrityksille ja toinen viidennes oli valinnut vastaukseksi muu toimiala. Seuraavaksi suurimmat toimialat olivat rakentaminen 12 %, tukkukauppa 8 % ja kauppa 7 %. Kahdeksan prosenttia vastaajista ei ilmoittanut yrityksensä toimialaa. Taulukossa 4 on kuvattu yritysten jakautuminen aineistossa toimialojen mukaan.

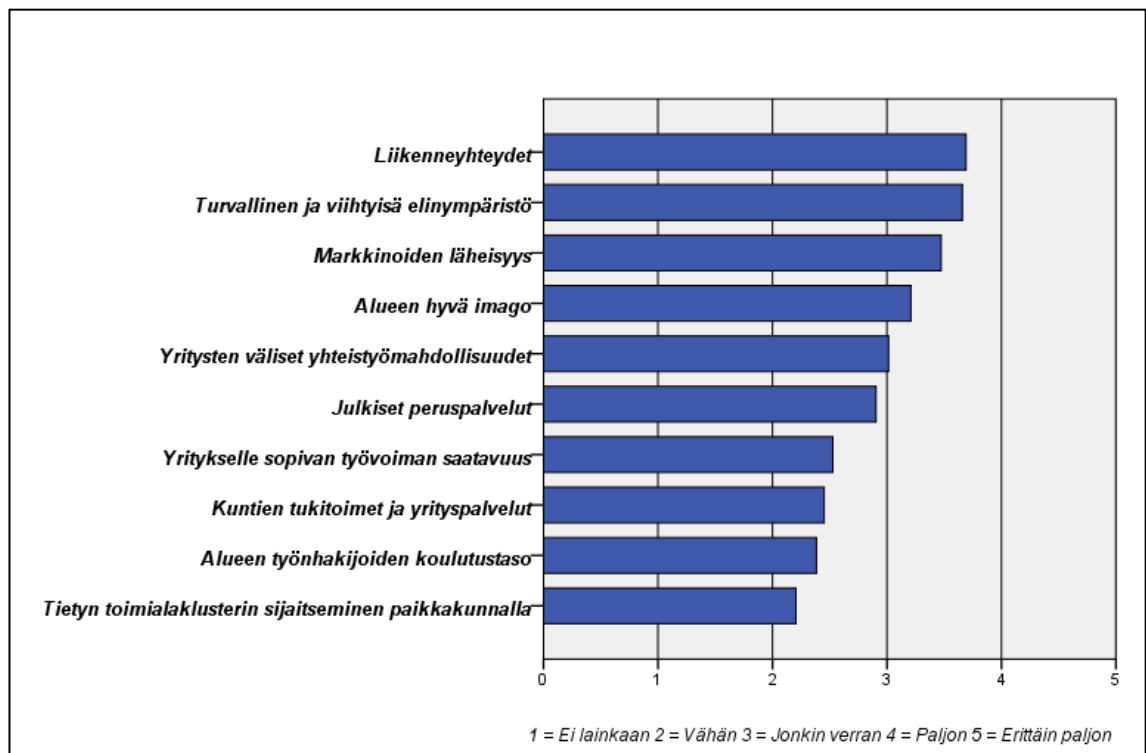
Taulukko 4. Yrityksen toimiala.

Yrityksen toimiala	%
Elektroniikkateollisuus	1 %
Kauppa	7 %
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	6 %
Maatalous, riistatalous ja metsätalous	1 %
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 %
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 %
Rakentaminen	12 %
Teollisuus	3 %
Terveystieteiden- ja sosiaalipalvelut	4 %
Tietojenkäsittely	3 %
Tukkukauppa	8 %
Yksityisille suunnatut palvelut	7 %
Yrityksille suunnatut palvelut	18 %
Muu toimiala	18 %
Ei vastausta	8 %
Yht. 73 kpl	100 %

5.2 Kaarinan imago

Kaarinan hyvä imago on noussut esiin viime vuosina tehdyissä yrittäjyystutkimuksissa. Kunta on valittu suomen yritysmyönteisimmäksi kunnaksi vuonna 2012. Ensimmäisenä teemana yrittäjiltä kysyttiin ominaisuuksia, jotka heidän mielestään ovat vaikuttaneet Kaarinan imagoon.

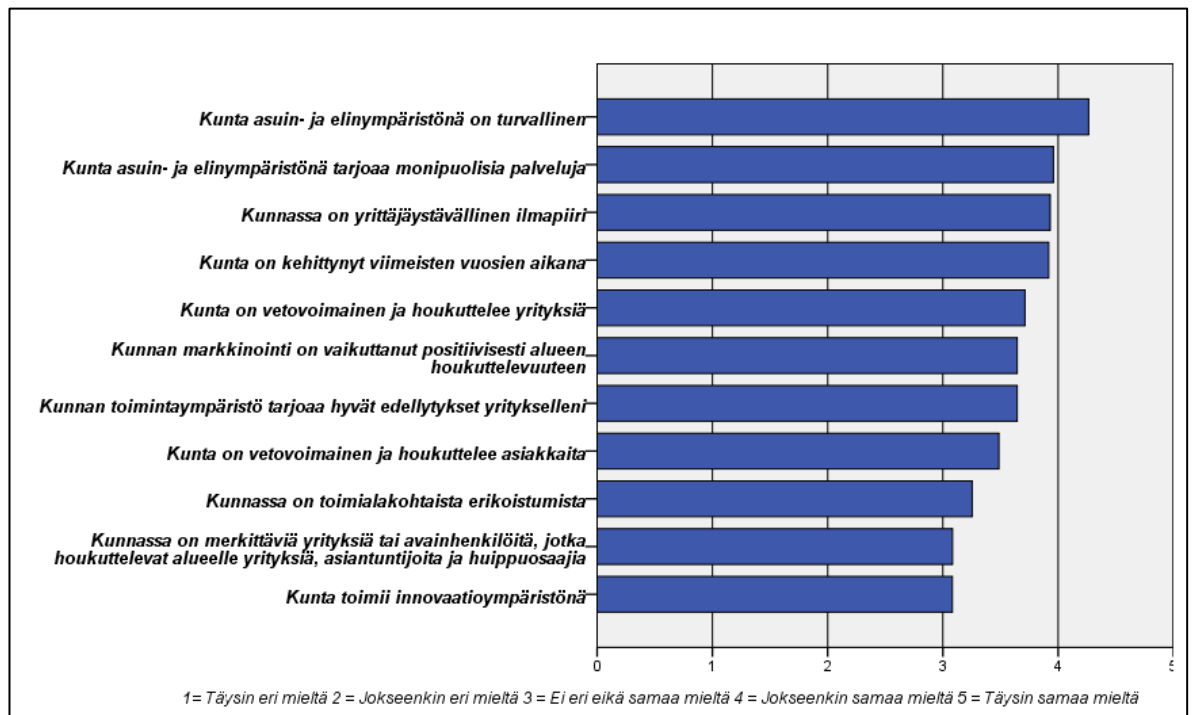
Kyselylomakkeessa pyrittiin aluksi selvittämään yrityksen sijaintipäätöksen valintaan vaikuttavia tekijöitä. Lomakkeella mainittiin kymmenen asuin- ja elinympäristön tekijää, ja vastaajat arvioivat näitä tekijöitä viisiportaisella asteikolla: "erittäin paljon", "paljon", "jonkin verran", "vähän" tai "ei lainkaan" (kuvio 9). Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa oma kommentti, mikäli valmiiksi annetuista tekijöistä ei löytynyt oikeaa vaihtoehtoa.

Kuvio 10. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttivat/vaikuttavat yrityksenne sijaintiin ja toimintaedellytyksiin? (keskiarvot asteikolla 1-5)

Sijaintipäätökseen vahvimmin nousivat esiin Kaarinan hyvät liikenneyhteydet sekä turvallinen ja viihtyisä elinympäristö. Vastaajista 15 % oli valinnut sijaintipäätökseen vaikuttavan muun syyn. Muu syy yrityksen sijaintipäätökseen oli kaikilla 15 % vastaajista sama; omistajan kotipaikkakunta oli Kaarina, minkä vuoksi yritys oli perustettu Kaarinaan.

Seuraavassa kysymyksessä oli esitetty väittämiä Kaarinan alueellisesta imagoista ja kilpailukyvyistä. Mielipiteitä kerättiin yhdentoista väittämän avulla. Kolmannes vastaajista piti Kaarinaa turvallisena asuin- ja elinympäristönä. Kunnan kehitys viime vuosien aikana, yrittäjäystävällinen ilmapiiri ja monipuoliset palvelut koettiin hyväksi.

Kuvio 11. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5)

Vastaajilta kysyttiin mitä asioita he kokivat Kaarinan alueen vahvuuksiksi ja mitä heikkouksiksi. Vahvuuksina nousivat esiin muun muassa kunnan hyvä sijainti sekä hyvä yhteistyö kaupungin ja yrittäjien välillä.

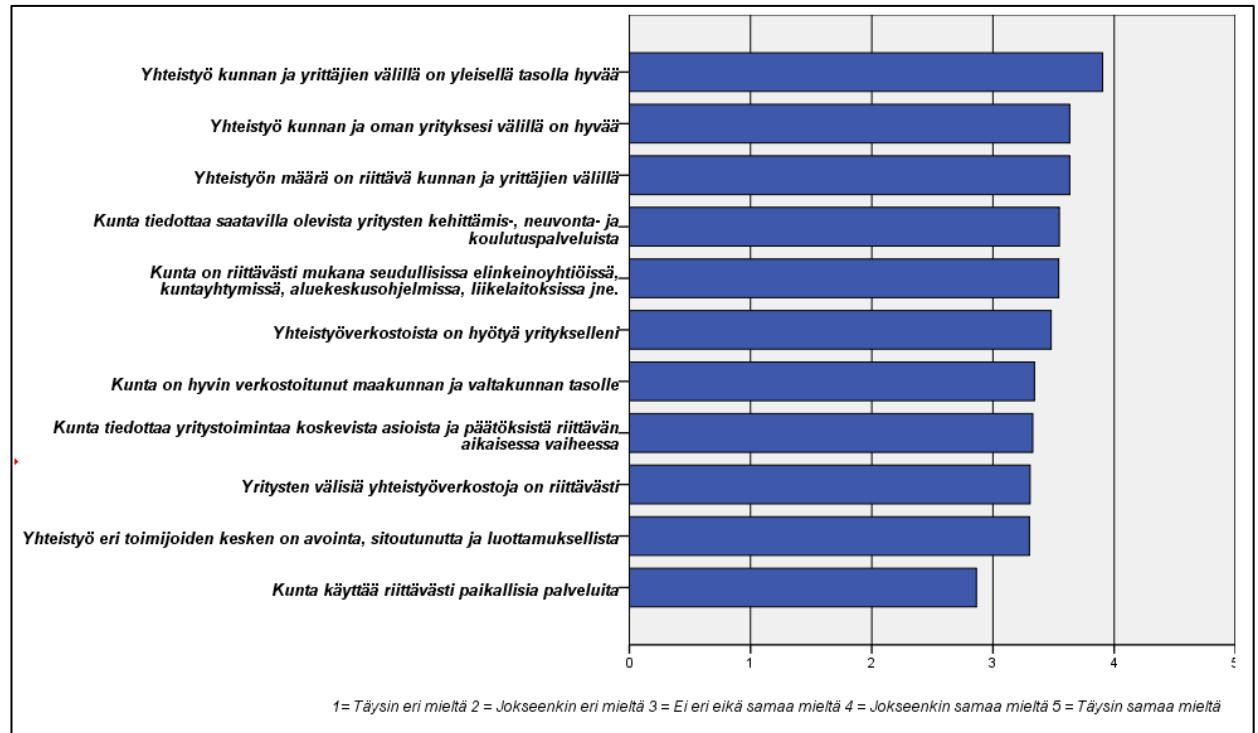
- *Hyvä sijainti Turun ja Salon välissä, maaseutu tunnelmaa, sitä monet asiakkaamme arvostavat. Kaupunki käyttää yrityksemme palveluja paljon ja tukee sitä kauttakkin loistavasti liiketoimintaamme.*
- *Sijainti Turun lähellä. Hyvät liikenneyhteydet Helsinkiin. Turun seudulla on paljon toimialamme osaamista. Toimistomme sijainti keskellä kaupunkia. Vireä ja positiivinen Kaarinan Yrittäjien toiminta. Kaupunginjohtajan positiivinen suhtautuminen Kaarinaan.*
- *Yrittäjäystävällinen ja välitön ilmapiiri. Loistava yhteistyö ainakin matkailun saralla.*
- *Asukasluku kasvaa, peruspalvelut ovat kunnossa. Kaarinaan rakennetaan ja kaavoitetaan aktiivisesti*

Alueen heikkouksiksi vastaajat nimesivät muun muassa Kaarinan tuntemattomuutta, kovaa kilpailua yrittäjien kesken sekä Kaarinan kaupungin urakkarjojen jakautumista epätasaisesti yrittäjille. Seuraavassa otteita vastauksista:

- *Kaarina ei työllistä oman kunnan yrityksiä tarpeeksi!*
- *Kaarinan heikko tunnettuus laajemmin Suomessa, usein pitää kertoa että Kaarina sijaitsee Turun lähellä. Kaarinalla voisi olla vielä vahvempi brändi. Kaupunkimaisen keskustan puuttuminen, tilanne on tosin paranemassa*
- *Kilpailijoita lähialueella runsaasti*
- *Keskusta on hiljentynyt. Paljon vanhuksia liikkuu siellä. Ostoskeskukset ovat ymmärtääkseni vieneet asiakasvirtaa pois päin.*

5.3 Verkostot ja yhteistyö

Toisena teemana kyselyssä selvitettiin miten yrittäjät kokevat kunnassa toimivat verkostot ja yhteistyön. Vastajille esitettiin yksitoista väittämää, joihin heitä pyydettiin ottamaan kantaa. Kuviossa 11 on esitetty vastaajien näkemykset väittämiin.

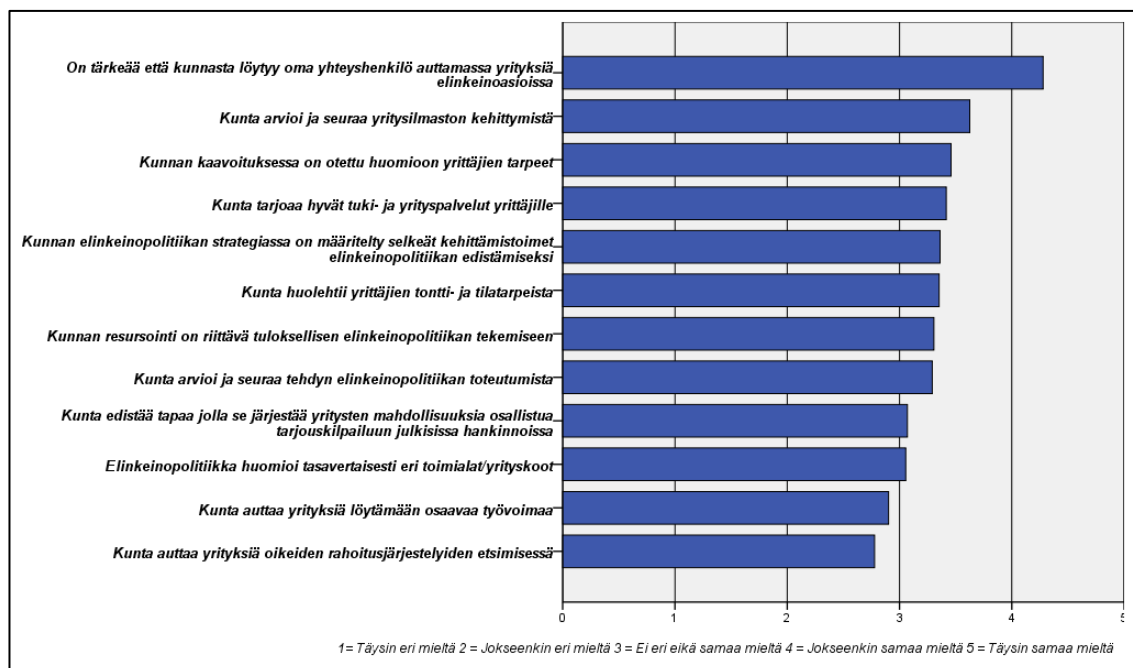

Kuvio 12. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5)

Vastaajista 76 % piti yhteistyötä kunnan ja yrittäjien välillä hyvänä. Yhteistyön määrä, tiedottaminen ja osallistuminen seudulliseen kehitykseen koettiin yhteistyön positiivisina tekijöinä. Kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, ettei kunta käytä riittävästi paikallisia palveluita.

5.4 Elinkeinopolitiikka

Kolmantena teemana haluttiin selvittää yrittäjien mielipiteitä kunnan harjoittamaan elinkeinopolitiikkaan ja sitä miten yrittäjät kokevat omat vaikutusmahdollisuutensa siihen. Kysymyksessä esitettiin väittämiä, jotka koskivat Kaarinan elinkeinopolitiikkaan liittyviä asioita. Yrittäjät kokivat tärkeänä, että kunnasta löytyy oma yhteyshenkilö, jolta saa tukea yritysasioissa. Kuviossa 12 on esitetty miten yrittäjät kokivat elinkeinopolitiikan toimet kunnassa.

Kuvio 13. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5)

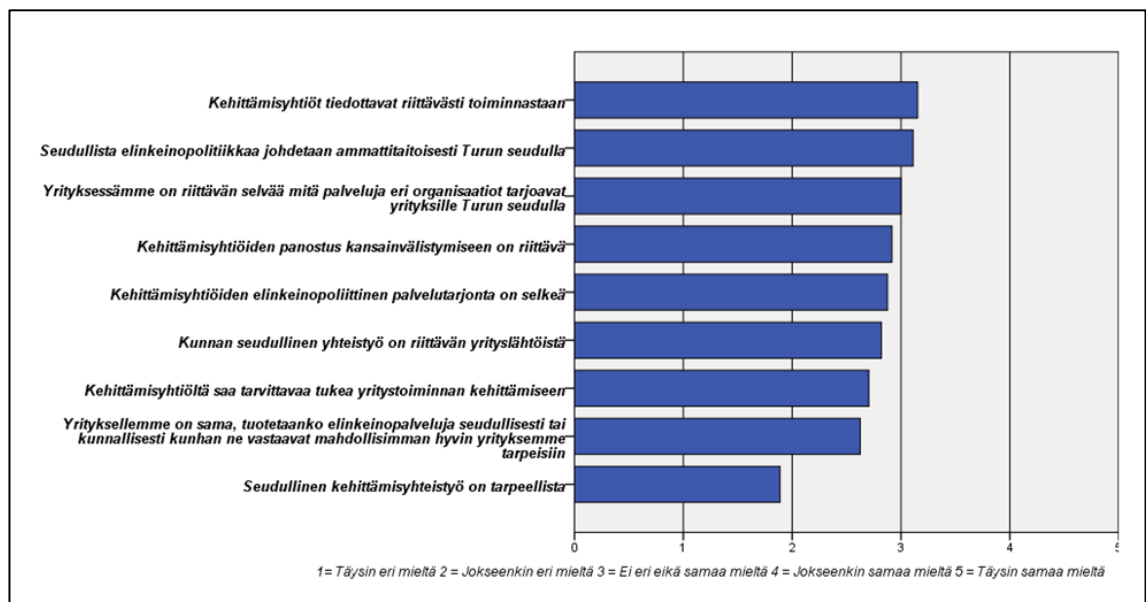
Elinkeino- ja työpolitiikkaan haettiin lisäselvitystä avoimella kysymyksellä, jossa yrittäjät saivat kommentoida tekijöitä, jotka he kokevat tärkeäksi Kaarinan elinkeino- ja työpolitiikassa. Vastauksia annettiin 27 kappaletta (36 %). Tärkeinä asioina vastaajat nostivat esiin kunnan tarjoamat yrityspalvelut ja yrittäjyyden tuntemuksen, kaava-, tontti-, ja tila-asiat sekä erilaiset alueella toimivat yhteistyöverkostot:

- Hyvät laajenemismahdollisuudet, vuorovaikutus yritysten välillä
- Kaarinan keskustan alueen rakennushankkeiden eteenpäin vieminen
- Kaava-asiat, tonttiasiat, liiketilat
- Kohtuullinen veroprosentti ja riittävät palvelut

Yrittäjiltä kysyttiin tuntevatko he Kaarinan Kehitys Oy:tä ja sen tarjoamia yrityspalveluita. 9 % vastaajista ei tuntenut Kaarinan Kehitys Oy:tä lainkaan, 44 % oli kuullut ja 47 % oli tehnyt yhteistyötä Kaarinan Kehitys Oy:n kanssa.

5.5 Seudullinen kehittäminen ja yhteistyö

Neljäs teema keskittyi selvittämään miten yrittäjien mielestä seudullista elinkeinotoimintaa harjoitetaan Turun alueella ja miten tarpeelliseksi se koetaan. Kysymyksessä oli yhdeksän väittämää, joihin vastaajia pyydettiin antamaan mielipiteensä. Vastaajista vain 1 % näki seudullisen kehittämissyhteistyön tarpeelliseksi ja 84 % oli sitä mieltä että se ei ole tarpeellista. Neutraali kanta sai 15 % kannatuksen. Kuviossa 13 on esitetty miten yrittäjät kokivat Kaarinan osallistumisen seudulliseen kehittämiseen ja yhteistyöhön.

Kuvio 14. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä (keskiarvot asteikolla 1-5)

Turun Seudulla toimii kaksi seudullista kehittämissyhtiötä, joiden kanssa Kaarina tekee yhteistyötä. Yrityspalvelukeskus Potkuri tarjoaa alkavalle yrittäjälle palveluita oman yritystoiminnan aloittamiseen liittyen ja toimivalle yrittäjälle palveluita yritysten kehittämiseen ja muutostilanteisiin liittyen. Potkurin alkavan yrityksen palveluihin kuuluvat mm. henkilökohtainen neuvonta, kaupparekisteripalvelut, strarttiraha-asiat, Finnveran pienlaina-asiat, koulutuspalvelut, keksintöasiamiehen palvelut ja verohallinnon palvelut. Potkurin henkilökunnan neuvontapalve-

lut ovat maksuttomia. TSEK (Turun seudun kehittämiskeskus) on elinkeinoelämän asiantuntijaorganisaatio, joka tarjoaa maksuttomia palveluita seudun 11 kunnan noin 20.000 yritykselle. Kehittämiskeskus edistää seudullista yhteistyötä ja parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Kehittämiskeskus keskittyy osaavan työvoiman, yritysten ja investointien houkutteluun, yrittäjyyden edistämiseen sekä luovien toimialojen kehittämiseen. Yrittäjiltä kysyttiin miten he tuntevat kyseisten kehittämissyhtiöiden toimintaa.

Yrittäjistä 38 % oli tehnyt yhteistyötä Potkurin kanssa, 44 % oli kuullut toiminnasta, mutta ei tehnyt yhteistyötä. Vastaajista 18 % ei tuntenut Potkurin toimintaa lainkaan. TSEK osoittautui melko tuntemattomaksi, vain 3 % oli käyttänyt TSEK:in palveluja, 53 % oli kuullut toiminnasta ja 44 % ei tuntenut yritystä lainkaan.

5.6 Yritysilmapiiri -tutkimukset

Kaarinan kaupunki on menestynyt viimeaikaisissa yritysilmapiiriä mittaavissa tutkimuksissa hyvin: Taloustutkimus Oy:n tekemässä kuntien yrityspäättäjät antoivat Kaarinalle parhaan yleisarvosanan. Elinkeinoelämän keskusliitto EK julkaisi aiemmin oman tutkimuksensa, jossa Kaarina oli niin ikään yritysilmapiiriltään Suomen 50 suurimman paikkakunnan vertailussa ykkönen. Myös Varsinais-Suomen yrittäjyhdistyksen Maakuntaennuste-kyselyssä Kaarina on jo pitkään sijoittunut kuntavertailussa kolmen parhaan joukkoon. (www.kaarina.fi 2012.)

Yrittäjiltä kysyttiin mitkä ovat heidän mielestään syyt Kaarinan hyvään menestykseen viimeaikaisissa yritysilmapiiri-tutkimuksissa. Vastauksia annettiin 31 kappaletta (41 %), ja yrittäjien mielestä menestykseen vaikuttivat kunnan ja yrittäjien välinen tiivis ja vuorovaikutteinen yhteistyö, hyvä sijainti ja myönteinen julkisuus. Vastaajat antoivat muun muassa seuraavia kommentteja:

- *avoin ja välitön ilmapiiri yrittäjien kesken - kunnan ja yrittäjien välinen yhteistyö, nk. positiivinen matala kynnyksen - yhteisen hiileen puhaltaminen*
- *Avoin tiedotus, tila- ja tonttiasiat, kasvumahdollisuudet*

- *Kaarinan yritysilmasto on myönteisessä oravanpyörässä: onnistumiset houkuttelevat onnistumisia. Varmaan siellä taustalla on jotain faktojakin.*
- *keskeinen sijainti seudulla*

Viimeisenä kysymyksenä yrittäjille annettiin ”vapaa sana” eli he saivat kommentoida avoimesti kyselyyn liittyviä aiheita. Kysymykseen tuli 16 vastausta (21 %). Kysymykseen annettiin muun muassa seuraavanlaisia kommentteja:

- *Hankinnoissa olisi tärkeää ottaa paikallisuus mukaan kun muodostetaan käsitystä kokonaisvaltaisesti edullisimmasta tarjouksesta. Kun yritys ja sen työntekijät maksavat veroja kuntaan, ja siis elävät ja käyttävät puolestaan muita kuntalaisten palveluita, sen sijaan että sama määrä tai osakin henkilöistä eläisi kunnan tukien varassa, sillä on iso merkitys kunnan elinkeinoelämälle!*
- *Kaarinan tulisi profiloitua selkeämmin ja viestiä tehokkaammin elinkeinopolitiikastaan ja alueen yritystoiminnasta esim. omalla lehdellä, joka houkuttelisi tänne myös uusia yrityksiä. Kaarinan yritys messut voisivat toimia yrityksiä yhdistävänä tekijänä ja saada aikaan lisää yhteistyötä yritysten kesken*
- *Yritysilmapiiri ei ole Kaarinassa sen kummoisempi kuin missään muusakaan kunnassa. Kaikki isot kauppaliikkeet ovat menneet mm. Raisioon IKEA, Bauhaus, Mylly jne. Koska Kaarinan kaupungin johto eikä Kaarinan kehitys ole tehneet minkäänlaisia henkilökohtaisia yhteydenottoja noihin isoihin kauppaliikkeisiin ja myös kaavoitus on laahannut koko ajan perässä. Pelkkää laiskottelua!!!*
- *Vielä aktiivisuuta pienyritysten edellytysten eteen sekä hieman riskintoa jonkun isomman toimijan saamiseksi kaupunkiin*

5.7 Yhteenveto

Alueiden kilpailukyvyyn teoriaosuudesta löytyi tekijöitä, jotka toivat tutkimukseen uusia näkökulmia kuten alueellisen kilpailukyvyyn elementit, jotka oikealla tavalla hyödynnettynä synnyttävät alueelle erikoistumista, uutta yritystoimintaa, hyvinvointia ja rahavirtoja. Teoriaosuus yhdisti myös alueen julkisen sektorin mukaan tutkimukseen, koska alueiden kilpailukyky on riippuvainen kunnan elinkeinoelämälle ja yrityksille sekä asukkaille luomasta toimintaympäristöstä. Alueen

kilpailukyvyyn menestys on pitkälti riippuvainen alueella toimivista yrityksistä ja yritykset taas tarkastelevat alueita tietyin kriteerein, joten on tärkeää, että alue on kilpailukykyinen ja sieltä löytyy edellytyksiä yrityksiä menestymiselle.

Empiirisen osan tutkimuksessa selvitettiin miten Kaarinan yrittäjät kokevat Kaarinan alueellisen imagon, kunnassa toimivat verkostot, elinkeinopolitiikan sekä seudullisen kehittämisen. Tutkimuksessa pyrittiin löytämään yrittäjien näkökulmasta ominaisuuksia, jotka vaikuttavat Kaarinan kilpailukykyyn ja imagoon.

Ensimmäisenä yrittäjiltä kysyttiin mitkä tekijät ovat vaikuttaneet yrityksen sijaintipaätökseen perustaa yritys juuri Kaarina. Vastauksessa korostuivat Kaarinan hyvä sijainti sekä viihtyisä ja turvallinen elinympäristö. Tietyn toimialakeskittymän sijaitseminen alueella ei useimpien mielestä vaikuttanut yrityksen päätökseen sijoittaa oma yritys alueelle. Myöskään alueen työntekijöiden koulutustasolla ei koettu olevan vaikutusta sijaintipaikkapäätökseen.

Kun selvitettiin mistä ominaisuuksista Kaarinan alueellinen imago muodostuu, lähes kaikki vastaajat jakoivat mielipiteen että Kaarinan alue koetaan viihtyisäksi ja turvalliseksi. Muina vahvuuksina koettiin kunnan yrittäjäystävällinen ilmapiiri, kunnan kehitys viime vuosien aikana sekä kunnan tarjoamat palvelut asukkaille ja yrityksille. Neljännes vastaajista oli sitä mieltä, että kunta ei toimi innovaatioympäristönä, ja että kunnasta ei löydy merkittäviä yrityksiä jotka houkuttelisivat lisää yritystoimintaa ja huippuosaaajia alueelle.

Alueen vahvuuksiksi vastaajat nimesivät hyvät liikenneyhteydet, Kaarina sijaitsee logistisesti hyvällä paikalla E-18 (Turku-Helsinki) -moottoritien varrella. Välimatka Turkuun on noin 9 km ja Helsinkiin noin 150 km. Myös Kaarinan kaupungin aktiivinen ote ja yritysten huomiointi sai kiitosta yrittäjiltä, kunnan yritysilmapiirin koettiin olevan hyvä ja kannustava.

Kaarinan heikkouksiksi nousivat esiin tuntemattomuus, osa vastaajista koki että Kaarinan imago ei ole tuttu Suomessa, vaan Kaarina joutuu markkinoimaan itseään Turun imagolla. Kunnan hankintastrategiaa kritisoiitiin, osa vastaajista koki, että kunta ei kilpailuta paikallisia yrityksiä riittävästi julkisissa hankinnoissa,

eikä urakkatarjouksiin näin saada tasapuolista kilpailua kaikkien yrittäjien kesken.

Verkostoitumiseen ja yhteistyöhön liittyvissä kysymyksissä kävi ilmi, että yrittäjistä yli 70 % piti yhteistyötä kunnan ja yrittäjien välillä hyvänä. Yhteistyön määrää pidettiin riittävänä sekä kunnan tiedottaminen yrityksille tarjottavista palveluista koettiin hyväksi. Alueella toimivat yhteistyöverkostot koettiin hyödylliseksi omalle yritystoiminnalle. Kolmasosa vastaajista oli kunnan ja yrittäjien yhteistyöstä sitä mieltä, ettei kunta käytä riittävästi paikallisia palveluita.

Elinkeinopolitiikkaa selviteltiin omassa teemassaan sekä väittämin että avoimin kysymyksin. Ensin yrittäjiltä kysyttiin olivatko he tietoisia Kaarinan Kehitys Oy:n toiminnasta, joka tarjoaa ilmaisia neuvontapalveluja Kaarinalaisille yrityksille. Kaarinan Kehitys Oy oli tuttu kumppani yrityksille, vain alle kymmenesosa ei ollut kuullut yrityksen toiminnasta. 44 % tiesi Kaarinan Kehitys Oy:n olemassaolosta ja palveluista, mutta ei ollut niitä käyttänyt ja 47 % vastaajista oli tehnyt yhteistyötä Kaarinan Kehitys Oy:n kanssa.

Vastaajista 85 % piti tärkeänä että kunnasta löytyy oma yhteyshenkilö, jonka puoleen voi kääntyä elinkeinoasioissa. Kunnan menestyminen viimeaikaisissa yritysilmapiiiritutkimuksissa osoittautui myös tässä tutkimuksessa todeksi. Vastaajista yli 70 % oli sitä mieltä, että kunnassa on yrittäjäystävällinen ilmapiiri ja yli puolet oli sitä mieltä, että kunnassa seurataan ja arvioidaan yritysilmapiiirin kehittymistä.

Vastaajat olivat valinneet useaan kysymykseen neutraalin kannan. Väittämien ”*kunta auttaa yrityksiä löytämään osaavaa työvoimaa*” ja ”*kunta auttaa yrityksiä oikeiden rahoitusjärjestelyjen etsimisessä*”, 67 % vastaajista oli valinnut vastausvaihtoehdoksi ”*ei samaa eikä eri mieltä*”. Vastaajista 60 % valitsi neutraalin kannan myös väittämiin ”*kunnan resursointi on riittävä tuloksellisen elinkeinopolitiikan tekemiseen*” ja ”*kunta arvioi ja seuraa tehdyn elinkeinopolitiikan toteutumista*”. Negatiivisimmin suhtauduttiin kunnan julkisiin hankintoihin, neljäsosa vastaajista kokivat että kunta ei ole edistänyt tapaa jolla yritykset voivat osallistua tarjouskilpailuun julkisissa hankinnoissa. Väittäjä ”*kunnan elinkeinopolitiik-*

kaan on helppo osallistua” jakoi vastaajien mielipiteet, 25 % vastaajista ei ollut samaa mieltä, 42 % valitsi neutraalin kannan, ja 33 % oli samaa mieltä väittämän kanssa.

Avoimella kysymyksellä yrittäjiltä kysyttiin mitkä asiat he kokevat Kaarinan elinkeinopolitiikan tärkeimmiksi asioiksi oman yrityksen kannalta. Moni vastaaja painotti kunnan ja yrittäjien välisen yhteistyön sekä verkostoitumisen suurta merkitystä. Myös kaava-, liikenne-, tontti-, ja tila-asiat mainittiin tärkeinä elinkeinopolitiikan kehittämisen kohteina. Tässäkin kysymyksessä esiin nousivat kunnan urakkatarjoukset, joihin toivottiin tasapuolista tarjouskilpailua, jotta urakkatarjoukset olisivat tasapuolisesti avoimia kaikille paikallisille yrittäjille.

Kaarinassa elinkeinopolitiikkaa toteutetaan kaupungin omina toimenpiteinä sekä seudullisena yhteistyönä. Kaarinan vuosille 2010 - 2016 laadittu elinkeinopolitiikka listaa visiokseen olla kilpailukykyisen Turun seudun vetovoimaisin kaupunki yrittäjien ja yritysten sekä niiden henkilöstön näkökulmasta. Kaarina tekee seudullista yhteistyötä, jonka tavoitteena on huolehtia Turun seutukunnan kilpailukyvästä kehittämällä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja markkinoimalla seutua yritysten sijoittumisalueena. Toiminnan painopisteet ovat aluekehittäminen, markkinointi ja tiedotus, yrittäjyyden edistäminen ja yrityspalvelut.

Seudullista yhteistyötä tehdään Turussa sijaitsevien yrityspalvelukeskusten Potkurin ja TSEK:in (Turun seudun kehittämiskeskus) kanssa. Ne tarjoavat ilmaisia neuvontapalveluja yrityksille eri kehitysvaiheissa. Yrityspalvelukeskuksista alkava yrittäjä saa apua esimerkiksi perustamisvaiheeseen ja toimiva yrittäjä kansainvälistymiseen. Kaarinan yrittäjät eivät olleet käyttäneet palveluita kovin paljon, Potkurin kanssa oli tehnyt yhteistyötä 38 % yrityksistä, 44 % tiesi yhtiön olemassaolosta, ja 18 % ei tuntenut yhtiön toimintaa. TSEK osoittautui vielä vieraammaksi, yhteistyötä oli tehnyt vain 3 % yrityksistä, 53 % tiesi yhtiön toiminnasta, mutta ei ollut tehnyt yhteistyötä ja 44 % ei tuntenut TSEK:in toimintaa lainkaan.

Seudullisen yhteistyön mahdollisuudet eivät olleet kovin tuttuja Kaarinan yrittäjille, 40 % vastaajista ei tienneet mitä eri palvelu eri organisaatiot tarjoavat yrittä-

jille Turun seudulle. Vastaajista 36 % olivat tietoisia mistä ja millaisia palveluita Turun seudulla on tarjolla. Seudullisen kehittämissyhteistyön näki tarpeelliseksi vain 1 % vastaajista, eriävän mielipiteen antoi 84 % vastaajista. Kun kysyttiin onko kehittämissyhtiöiden panostus riittävä kansainvälistymiseen, jopa 75 % vastaajista antoi neutraalin kannan. Tämä johtuu osittain varmasti siitä, että suurin osa kyselyyn vastanneista oli pieniä alle viisi henkilöä työllistäviä yrityksiä, jotka eivät pyri kansainvälistymiseen eikä näin ollen ole tarvinnut kehittämissyhtiöiden apua kansainvälistymisasiossa.

Yrittäjien mielestä Kaarinan hyvä menestys viimeaikaisissa yritysilmapiiritutkimuksissa johtui kunnan ja yrittäjien välisestä vahvasta, tasapuolisesta ja vuorovaikutteisesta yhteistyöstä. Toimiva vuoropuhelu, hyvä yhteydenpito yrityksiin, avoin ilmapiiri ja kunnan yritysmyönteisyys saivat yrittäjiltä kiitosta. Vastaajista osa oli sitä mieltä, että Kaarinassa on tällä hetkellä positiivinen kierre, joka näkyy yritysilmapiiritutkimuksissa. Onnistumiset luovat onnistumisia ja positiivinen julkisuus on lisännyt Kaarinan imagoa edelleen positiiviseen suuntaan.

6 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kaarinalaisten yrittäjien näkökulmasta Kaarinan kunnan kilpailukykyä sekä elinkeinopoliittisia toimia kilpailukyvyn vahvistajana. Tutkimuksen teoriaosassa paneuduttiin tarkastelemaan niitä tekijöitä, joista alueellinen kilpailukyky ja alueellisen kilpailukyvyn elementit muodostuvat. Teoriaosuudessa tarkasteltiin myös kunnan harjoittamaa elinkeinopoliittikkaa ja sen kehittämistä kunnan ja yrittäjien välisen yhteistyön näkökulmasta.

Maailmanlaajuiset muutokset ovat vaikuttaneet kuntien elinkeinorakenteisiin ja synnyttäneet kilpailutilanteita kuntien välille. Kuntien tulee löytää ne keinot, joilla se erottuu edukseen muista kunnista. Positiivisen imagon luominen ja markkinointi ovat entistä tärkeämpää kiristyvässä kilpailutilanteessa. Kunnan elinvoimaisuus ja kilpailukykyisyys ovat tärkeitä asioita niin kunnalle kuin kunnan alueella toimiville yrityksille. Tutkimuksessa keskeisenä ajatuksena oli se, että kunnat eivät menesty ilman alueella toimivia yrityksiä ja yritykset puolestaan tarvitsevat kunnalta aktiivista ja osaavaa toimintaa elinkeinopoliittikan saralla, jotta yritykset pystyvät kehittämään kilpailukykyään.

Empiirisen tutkimuksen perusteella Kaarinan alueen yrittäjät olivat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä Kaarinan kilpailukykyyn ja kunnan elinkeinotoiminnan hoitoon. Yrittäjien mielestä Kaarinan kilpailukykyä nostavat hyvä logistinen sijainti Turkuun ja pääkaupunkiin nähden sekä markkinoiden läheisyys. Logistisesti hyvällä paikalla sijaitseva kunta houkuttelee alueelle uusia yrityksiä ja lisää alueella jo toimivien yritysten kilpailukykyä. Toimiva logistiikka lisää kunnan kilpailukykyä, mutta toisaalta se edellyttää, että kunta huolehtii toimivan liikenneinfrastruktuurin luomisesta ja ylläpitämisestä.

Tutkimuksen tulokset Kaarinan ympäristöstä olivat erittäin positiivisia. Lähes kaikkien vastaajien (94 %) mielestä Kaarina asuin- ja elinympäristönä on turvallinen. Suurin osa vastaajista piti Kaarinan tarjoamia asuin- ja elinympäristön palveluja monipuolisina. Kaarinan hyvä yritysilmapiiri ja kunnan kehitys viime

vuosien aikana koettiin erittäin positiivisina tekijöinä, jotka osaltaan vaikuttavat Kaarinan hyvään imagoon ja kilpailukykyyn.

Sotaraudan & Linnamaan mukaan kunnan kilpailukykyyn rakentumiseen vaikuttaa myös se, millaisiin verkostoihin alueen toimijat ovat kiinnittyneet, mikä on heidän asemansa verkostoissa ja mitä lisäarvoa verkostojen kautta välittyy alueelle. (Sotarauta & Linnamaa, 1999, 26–31, Sotarauta ym. 2001, 206.) Noin puolet vastaajista oli sitä mieltä, että Kaarinassa on riittävästi yritysten välisiä yhteistyöverkostoja ja ne koettiin hyödyllisiksi. Noin viidennes vastaajista ei puoltanut tätä väitettä ja neutraalin kannan jakoi noin kolmannes vastaajista. Vastauksissa on hajontaa, koska yritykset toimivat verkostoissa eri rooleissa ja eri intensiteetillä. Verkostoihin kuulumisen ja niistä hyödyn saaminen vaatii toimijoilta tietynlaista asennetta ja uskallusta. Luottamus, oma-aloitteisuus ja vuorovaikutteisuus ovat keskeisiä asioita toimivassa verkostossa. Koska toimijat ovat erilaisia, myös hyöty, jonka he kokevat saavat verkostoista, vaihtelee laajasti. Toimivassa verkostossa on hyvä jokaisen yrittäjän miettiä, mitkä ovat verkostosta saadut hyödyt ja mitä lisäarvoa yrittäjä itse voisi tuoda verkostolle. Aluekehittämisestä vastaavien tahojen olisi hyvä kiinnittää huomiota toimijoiden taitoihin toimia verkostoissa ja tarjota mahdollisuuksia koulutuksiin verkosto-osaamisen lisäämiseksi.

Tärkeimmät kuntien imagoon vaikuttavat tekijät ovat elinkeino, asuminen, palvelut ja ympäristö. Oleellisin seikka kuntien kehityksen ja imagon kannalta on elinkeino, sillä todelliset vahvuudet paikkakuntien elinkeinorakenteessa ja elinkeinopolitiikan suuntaamisessa profiloivat kuntia. Menestyvällä elinkeinopolitiikalla kunta pystyy vaikuttamaan myös muihin merkittäviin imagotekijöihin. (Äikäs 2004, 230 - 232.) Elinkeinopolitiikan kokonaisuuteen kuuluu monia vaikuttavia tekijöitä, kuten esimerkiksi yritykset, lainsäädäntö ja käytössä olevat resurssit. Näiden kaikkien tekijöiden yhteensovittaminen toimivaksi elinkeinopolitiikan kokonaisuudeksi on vaativaa.

Kaarina on reagoinut elinkeinopolitiikan haasteellisuuteen hyödyntämällä toiminnassaan elinkeinopolitiikan ammattilaisia. Kaarinan elinkeinopolitiikkaa toteuttaa Kaarinan Kehitys Oy, joka on Kaarinan kaupungin elinkeinopolitiikan ja

yrittäjyyden elinkeinoyhtiö. Tutkimuksen perusteella yrittäjät olivat tyytyväisiä Kaarinan ja yrittäjien väliseen yhteistyöhön sekä yhteistyön määrään. Heidän mielestään kunnan tiedotus on hyvää, ja yritykset saavat tietoa yrityksille suunnatuista kehittämis- ja neuvonta. Vastaajat pitivät tärkeänä, että kunnasta löytyy selkeä taho, jolta saa tukea elinkeinoasioissa. Kaarinan Kehitys Oy:n toimintaa kuvattiin aktiiviseksi. Vastaajat olivat tyytyväisiä kunnan hyvään asenteeseen yrittäjyyttä kohtaan. Kaarinan ja yrittäjien välille on syntynyt luottamus, ja vastaajat arvostivat kunnan pitkään jatkunutta aitoa kiinnostusta yritystoiminnan kehittämiseen.

Kritiikkiä sai kunnan hankintapolitiikka. Tulosten perusteella vastaajat kokivat, että yksityisiä palveluntuottajia ei hyödynnetä tarpeeksi Kaarinassa. Julkisten hankintojen tasapuolinen kilpailutus on noussut esiin myös valtakunnallisella sekä Euroopan tasolla. Elinkeinoelämän Keskusliitto on vuosina 2010-2012 tutkinut kuntien yritysilmastoa ja elinkeinopolitiikkaa Suomessa. Tutkimuksessa jokaisena vuonna yrittäjät ovat suhtautuneet kriittisesti kuntien julkisten hankintojen sujuvuuteen. Yritysilmastotutkimuksen avoimista palautteista käy ilmi, että julkiset hankinnat ovat monessa kunnassa vasta harjoitteluvaiheessa. Hankintoja ei osata tai haluta kilpailuttaa kunnolla, eikä yksityisiä palveluntuottajia hyödynnetä riittävästi. (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2013.) Ongelmiin ollaan puutumassa, kun EU on uudistamassa julkisten hankintojen pelisääntöjä. EU:n komissio julkaisi vuosina 2011-2012 ehdotukset uudeksi hankintadirektiiviksi, joilla pyritään helpottamaan pk-yritysten osallistumista julkisten hankintojen kilpailutuksiin ja vähentämään byrokratiaa. Alustavan aikataulun mukaan säädökset tulisivat käyttöön vuoden 2014 aikana. (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2013.)

Neljännes vastaajista koki että yrityksiä ei huomioida kunnassa tasapuolisesti. Tähän osaltaan voi vaikuttaa se, että vastaajien yrityksistä yli 90 % oli toiminut kauemmin kuin kaksi vuotta, ja elinkeinopolitiikassa helposti unohdetaan pidempään toimivat yritykset. Resursointia kohdistetaan alkaviin yrityksiin sekä suuryrityksiin, jolloin odotetaan että pidempään toimineet yritykset kykenevät hyvin itsenäiseen toimintaan eivätkä tarvitse tukea yritystoimintaan niin paljon kuin toimintaansa aloittelevat yritykset.

Yrittäjät eivät olleet kovin hyvin tietoisia Kaarinan osallistumisesta seudulliseen kehittämiseen. Vastaajista 40 % ei tiennyt mitä palveluja eri organisaatiot tarjoavat yrityksille Turun seudulla. Kehitysyhtiöiden tarjoama tuki yritystoiminnan kehittämiseen ja kansainvälistymiseen eivät olleet tuttuja yrittäjille. Tämä johtuu osittain varmasti siitä, että suurin osa kyselyyn vastanneista yrityksistä olivat pieniä alle viisi henkilöä työllistäviä yrityksiä, jotka eivät pyri kansainvälistymiseen eikä näin ollen ole tarvinnut kehittämissyhtiöiden apua kansainvälistymisasiossa. Tästä johtuen yrittäjät arvostivat enemmän Kaarinan kunnan tarjoamia yrityspalveluita kuin Turun seudun kehittämissyhtiöiden tarjoamia yrityspalveluita.

Yrittäjät kokivat että menestys viimeaikaisissa yritysilmapiiritutkimuksissa on tulosta Kaarinan ja yrittäjien välisestä aktiivisesta, luottamuksellisesta ja avoimesta vuorovaikutuksesta. Vastaajat kokivat että Kaarina on tällä hetkellä myönteisessä kierteessä, jossa onnistumiset ja myönteinen julkisuus ovat lisänneet Kaarinan hyvää yritysilmapiiriä. Hyvä yritysilmapiiri ja tutkimustulosten julkistus ovat omalta osaltaan kasvattaneet Kaarinan hyvää imagoa yritysten sijaintipaikkana.

Tutkimustuloksia oli tarkoitus hyödyntää kaupungin yrityspalvelujen suunnittelussa. Kyselyyn vastanneilta tuli konkreettisia kehittämissuhteita Kaarinan elinkeinotoimijoille, muun muassa tiettyjen alueiden liikennejärjestelyihin ja hankinta-käytäntöihin liittyen. Yrittäjien toiveena oli myös saada enemmän yrityskäyntejä ja henkilökohtaisia kontakteja kaupungin suuntaan. Niinpä kaupungin edustajat tulevat aloittamaan yhdessä yrittäjäyhdistysten edustajien kanssa säännölliset yritysvierailut kaarinalaisiin yrityksiin.

”Kaikki tietävät Pariisin ja Pisan – mutta miksi? Mikä tekee nämä kaupungit tunnetuiksi, ja mistä asioista tietyt kaupungit yleensä tunnetaan?” (Virtanen 1999, 5). Kunnan imago voi perustua moniin eri syihin. Imagon syntyminen voi olla sattumaa tai rakennettua, mutta imagolla on suuri merkitys paikkakunnalle positiivisen tunnettavuuden lisäämisessä ja vetovoimaisuuden kehittäjänä. Kaarinan elinkeinopolitiikan toimijat ovat hyvällä yhteistyöllään onnistuneet luomaan kuntaan vahvan yritysmuönteisen imagon, joka tarjoaa yritystoiminnalle hyvän ja kilpailukykyisen toimintaympäristön.

LÄHTEET

Bengs, C., Heikkinen, T., Roininen, J., Schmidt-Thomé, K. 2000. Katsaus aluekehitystutkimukseen. Sitran raportti nro 3. Helsinki.

Bengs, C., Heikkinen, T., Roininen, J., Schmidt-Thomé, K. 2009. Alueet ja verkot - alueiden kilpailukyky ja toimivuus. Sektoritutkimuksen neuvottelukunta.

Castells, M. 1996. The rise of the Network Society – The Information Age: Economy, Society and Culture. Blackwell Publishers.

Elinkeinoelämän Keskusliitto, yritysilmapiiri-tutkimustulokset. Viitattu 12/2012.

http://www.ek.fi/ek/fi/tutkimukset_julkaisut/2012/9_syys/kuntien_yritysilmast_2012_web.pdf

Eskola, S. & Ruohoniemi, E. 2007. Julkiset hankinnat. WSOYpro.

Hanell, T. 2009. Alueellisen kilpailukyyn mittaaminen. Teoksessa Bengs C., Heikkinen T., Roininen J., Schmidt-Thomé K. 2009. Alueet ja verkot - alueiden kilpailukyky ja toimivuus. Sitran raportti nro 3. Helsinki.

Hautamäki, L. 2002. Teollistuva maaseutu – menestyvät yritykset maaseudun voimavarana. Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimusjulkaisut nro 34. Vammala.

Heinonen, J. 2012. Yritystoimintailmapiirillä on suuri vaikutus kunnan elinkeinopoliittikkaan. www-artikkeli. Centre for Collaborative Research of Turku School of Economics. Viitattu 03/2012. <http://centreforcollaborativeresearch.blogspot.fi/2012/10/yritystoimintailmapiirilla-on-suuri.html#!/2012/10/yritystoimintailmapiirilla-on-suuri.html>

Hietala, K. 1987. Yrittäjyyden edistäminen. Myyttejä, mielikuvia, asenneilmastoja. Yliopistopaino. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.

Huovari, J., Kangasharju A. & Alanen A. 2001. Alueiden kilpailukyky. Helsinki. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja nro 176.

Julkinen hankintalaki 1 §.

Jääskeläinen, J. 2006. Alueellinen elinkeinopoliittikka - hajanaisuudesta koordinaatioon? Edita. Helsinki.

Kaarinan kaupunki, www.Kaarina.fi

Kaskinen, J. 2003. Onko elinkeinopolitiikalla tulevaisuutta - Kuntien ja seutujen elinkeinopolitiikan tulevaisuusbarometri. Suomen kuntaliitto.

Kautonen, M. 1991. Yritysten aineettoman toimintaympäristön kehittäminen - esimerkkinä Lahden keskusseutu. Tampereen yliopisto. Aluetieteen laitos. Tutkimuksia sarja B 59/1991. Tampere.

Kautonen, M. & Kolehmainen, J. 2001. Näkökulmia oppivan talouden alueelliseen innovaatiopolitiikkaan. Teoksessa Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. Alueiden kilpailukyvyyn kahdeksan elementtiä. Acta-sarja 137. Helsinki. Suomen Kuntaliitto.

Karvonen, E. 2001. Kaupunkikuvan luomisen perusteita. Teoksessa Kostiainen, J. Tarinoita ja tutkimuksia kaupunkimarkkinoinnista. Suomen kuntaliitto, Acta nro 141, Helsinki.

Kostiainen, J. 1999. Kaupunkiseudun kilpailukyky ja elinkeinopolitiikka tietoyhteiskunnassa. Teoksessa Sotarauta, M. Kaupunkiseutujen kilpailukyky ja johtaminen tietoyhteiskunnassa. Suomen Kuntaliitto, ACTA nro 106.

Kostiainen, J. 2002. Kaupunkiseudun elinkeinopolitiikka verkostoyhteiskunnassa. Tampereen Yliopisto. Tampere.

Kolehmainen, J. 2001. Yritykset ja alueet tietointensiivisessä globaalitaloudessa - Kilpailukyky kohtalonyhteytenä. Tampereen yliopisto, alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö, Sentejulkaisuja 12 / 2001.

Kuntalaki 1995/365.

Linnamaa, R. 1999. Kaupunkiseudun kilpailukyvyyn rakenteelliset ja dynaamiset elementit. Teoksessa Sotarauta, M. Kaupunkiseutujen kilpailukyky ja johtaminen tietoyhteiskunnassa. Suomen Kuntaliitto, ACTA nro 106.

Linnamaa, R. & Sotarauta, M. 2000. Verkostojen utopia ja arki. Tutkimus Etelä-Pohjanmaan kehittäjäverkostosta. Tampereen yliopisto. Alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö, Sentejulkaisuja 7/2000. Tampere.

Linnamaa, R. 2003. Millainen kaupunki on kilpailukykyinen? Teoksessa Sotarauta, M. & Viljamaa K. 2003. Tulkintoja kaupunkiseutujen kehityksestä ja kehittämisestä - Kooste usean tutkimuksen tuloksista. Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry. Tampere.

Lozar Manfreda, K. ja Vehovar, V. 2008. Internet surveys. Teoksessa International Handbook of Survey Methodology. New York.

Lyytinen, Heikki, K. 2005. Oppivan alueen opin lisäarvo aluekehityksessä ja koulutuksessa, Oulun lääninhallituksen sivistysosaston strategiakoulutusohjelma, Jyväskylän yliopisto

Mannermaa, M. 2008. Tietoyhteiskunnan mahdollisuudet ja ongelmat. Teoksessa Tehokkuudesta jakamiseen – tietoyhteiskunnan uusi vaihe. Tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 2/2009.

Niittykangas, H., Tervo, H., & Storhammar E. 1994. Kehittyvän toimintaympäristön piirteitä etsimässä. Jyväskylän yliopisto, taloustieteiden laitos. Working paper n:o 146/1994. Jyväskylä.

Ollila, P. 1987: Kunnan elinkeinopolitiikka – käsitteellisiä rakennusosia elinkeinopolitiikansuunnitteluun, toteutukseen ja tutkimiseen. Helsingin yliopiston maatalousekonomian laitoksen julkaisuja.

Porter, M. 1990. The competitive advantage of nations. Harvard Business Review, March-April 1990. London.

Rainio, M. 2001. Asuin- ja elinympäristön laatu kaupunkiseutujen kilpailuetuna. Teoksessa Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. Alueiden kilpailukyvyyn kahdeksan elementtiä. Acta-sarja 137. Helsinki. Suomen Kuntaliitto.

Ruotsalainen, T: Paikallinen elinkeinopolitiikka pk-yritysten kehittymisen edistäjänä, väitöskirja. Itä-Suomen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta.

http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0529-1/urn_isbn_978-952-61-0529-1.pdf

Sotarauta, M. 1997. Paradoksien partaalla. Viestejä Suomen kunnille niidenmatkalla tulevaisuuteen. Teoksessa Suomi 80. Kuokasta kännykkään. Suomen Kuntaliitto, Helsinki.

Sotarauta, M. & Linnamaa, R. 1997. Kaupunkiseudun elinkeinopolitiikka ja prosessien laatu. Tampereen yliopisto.

Sotarauta, M. & Linnamaa, R. 1999. Kaupunkiseutujen kilpailukyky ja johtaminen tietoyhteiskunnassa. Suomen kuntaliitto.

Sotarauta, M. & Lähteenmäki, T. 2001. Onko strategiatyön musta aukko mahdollista välttää? Kohti ydinkompetenssiajattelua alueellisessa kehittämisessä. Teoksessa Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. Alueiden kilpailukyvyyn kahdeksan elementtiä. Acta-sarja 137. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Sotarauta, M. & Lakso, T. 2001 Strateginen suunnittelu Kainuun kehittämistoiminnassa. Teoksessa Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. Alueiden kilpailukyvyyn kahdeksan elementtiä. Acta-sarja 137. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Sotarauta, M. Mustikkamäki, N. Linnamaa R. 2001. Alueet uusien haasteiden edessä. Teoksessa Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. Alueiden kilpailukyvyyn kahdeksan elementtiä. Acta-sarja 137. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. 2001. Alueiden kilpailukyvyyn kahdeksan elementtiä. Suomen Kuntaliitto. Acta -sarja nro.137. Helsinki.

Sotarauta, M., Ståhle, P., Pöyhönen, A. 2004. Innovatiivisten ympäristöjen ja organisaatioiden johtaminen. Tulevaisuusvaliokunta - teknologian arviointeja 19. Viitattu 08/2012
[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip?\\${APPL}=erekj&\\${BASE}=erekj&\\${THWIDS}=0.19/1362345079_386483&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip?${APPL}=erekj&${BASE}=erekj&${THWIDS}=0.19/1362345079_386483&${TRIPPIFE}=PDF.pdf).

Sotarauta M., Ståhle, P. 2003. Alueellisen innovaatiotoiminnan tila, merkitys ja kehityshaasteet suomessa. Eduskunnan kanslian julkaisu 3/2003.

Sotarauta, M, Mustikkamäki, N. 2004. Yksilö, kulttuuri, innovaatioympäristö, Tampereen yliopistopaino Oy. Tampere.

Sotarauta, M. & Mustikkamäki, N. 2008. Innovaatioympäristön monet kasvot. Tampere University Press. Tampere.

Sotarauta, M. & Viljamaa, K. (2003): Tulkintoja kaupunkiseutujen kehityksestä ja kehittämisestä - Kooste usean tutkimuksen tuloksista. Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry, Tampere.

Suomen Kuntaliitto. Viitattu 03/2013. www.kunnat.net.

Säisä, P. 2007. Elinkeinopolitiikkaa kunnan ja yrittäjien yhteistyön näkökulmasta esimerkkinä vieremän kunta, Pro gradu –tutkielma.

Turok, I. 2004. Cities, regions and competitiveness. Viitattu 09/2012
[.http://led.co.za/sites/led.co.za/files/documents/181.pdf](http://led.co.za/sites/led.co.za/files/documents/181.pdf).

Työ- ja elinkeinoministeriö . Viitattu 18.3.2013. <http://www.tem.fi/?s=102>,

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Tammi. Helsinki.

Virtanen, P. V. 1999. Kaupungin imago. Rakennustieto. Helsinki.

Wuori, O., Niemi-iilahti, A. & Muotio, M. 1999. Onnistunutta elinkeinopolitiikkaa etsimässä: Tutkimus kuntien elinkeinopolitiikan muutoksesta ja vaikutuksista. Suomen Kuntaliitto, ACTA nro 109. Helsinki.

Zimmerbauer, K. & Korpimäki, U. 2006. Houkuttimet ja imago maaseutumaisten kuntien muuttoliikkeen hallinnassa – Kuntajohdon näkemyksiä kolmessa eteläpohjalaiskunnassa. Helsingin yliopisto.

Zimmerbauer, K. 2008. Alueellinen imago ja identiteetti liikkeessä. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopisto.

Äikäs, T. A. 2001. Imagosta maisemaan. Esimerkkeinä Turun ja Oulun kaupunki-imagojen rakentaminen.. Nordia geographical publications 30:2.

Äikäs, T. A. 2004. Imagoa etsimässä: Kaupunki- ja aluemarkkinoinnin haasteista mielikuvien mahdollisuuksiin. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Kyselylomake

Kaarinan imago

1. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttivat/vaikuttavat yrityksenne sijaintiin ja toimintaedellytyksiin?

	Erittäin paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	☐	☐	☐	☐	☐
Alueen työnhakijoiden koulutustaso	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntien tukitoimet ja yrityspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Julkiset peruspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Tietyn toimialaklusterin sijaitseminen paikkakunnalla	☐	☐	☐	☐	☐
Yritysten väliset yhteistyömahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
Alueen hyvä imago	☐	☐	☐	☐	☐
Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
Markkinoiden läheisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenneyhteydet	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

2. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä:

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Kunta on vetovoimainen ja houkuttelee asiakkaita	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta on vetovoimainen ja houkuttelee yrityksiä	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnassa on toimialakohtaista erikoistumista	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnassa on merkittäviä yrityksiä tai avainhenkilöitä, jotka houkuttelevat alueelle yrityksiä, asiantuntijoita ja huippuosajia	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta toimii innovaatioympäristönä	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan toimintaympäristö tarjoaa hyvät edellytykset yritykselleni	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnassa on yrittäjäystävällinen ilmapiiri	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan markkinointi on vaikuttanut positiivisesti alueen houkuttelevuuteen	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta on kehittynyt viimeisten vuosien aikana	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta asuin- ja elinympäristönä tarjoaa monipuolisia palveluja	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta asuin- ja elinympäristönä on turvallinen	☐	☐	☐	☐	☐

3. Mitkä ovat mielestänne Kaarinan vahvuudet yrityksenne kannalta?

4. Mitkä ovat mielestänne Kaarinan heikkoudet yrityksenne kannalta?

Verkostot ja yhteistyö

5. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä:

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä on yleisellä tasolla hyvää	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö kunnan ja oman yrityksesi välillä on hyvää	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyön määrä on riittävä kunnan ja yrittäjien välillä	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta tiedottaa yritystoimintaa koskevista asioista ja päätöksistä riittävän aikaisessa vaiheessa	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta on hyvin verkostoitunut maakunnan ja valtakunnan tasolle	☐	☐	☐	☐	☐

Kunta on riittävästi mukana seudullisissa elinkeino-yhtiöissä, kuntayhtymissä, aluekeskusohjelmissa, liikelaitoksissa jne.	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta tiedottaa saatavilla olevista yritysten kehittämis-, neuvonta- ja koulutuspalveluista	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta käyttää riittävästi paikallisia palveluita	☐	☐	☐	☐	☐
Yritysten välisiä yhteistyöverkostoja on riittävästi	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö eri toimijoiden kesken on avointa, sitoutunutta ja luottamuksellista	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyöverkostoista on hyötyä yritykselleni	☐	☐	☐	☐	☐

Elinkeinopolitiikka

Toimenpiteet, joilla kunnat pyrkivät edistämään paikallisia elinkeino-oloja.

6. Kaarinassa toimii Kaarinan Kehitys Oy, joka on Kaarinan kaupungin sekä Kaarinan ja Piikkiön yrittäjäyhdistysten yhdessä omistama elinkeino- ja yrittäjäpalveluita kaarinalaisille yrityksille. Onko Kaarinan Kehitys Oy tuttu yhteistyökumppani?

- En tunne
- Olen kuullut
- Olen tehnyt yhteistyötä

7. Mitä mieltä olette seuraavista Kaarinaa koskevista väittämistä:

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Kunnan elinkeinopolitiikkaan on helppo osallistua	☐	☐	☐	☐	☐
Päätöksenteossa vallitsee kunnan ja yrittäjien yhteisymmärrys	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksiin liittyvä päätöksenteko on tarpeeksi nopeaa	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan elinkeinopolitiikan strategiassa on määri-	☐	☐	☐	☐	☐

telty selkeät kehittämistoimet elinkeinopolitiikan edistämiseksi

Elinkeinopolitiikka huomioi tasavertaisesti eri toimialat/yrityskoot	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta tarjoaa hyvät tuki- ja yrityspalvelut yrittäjille	☐	☐	☐	☐	☐
On tärkeää että kunnasta löytyy oma yhteyshenkilö auttamassa yrityksiä elinkeinoasioissa	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta edistää tapaa jolla se järjestää yritysten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuun julkisissa hankinnoissa	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta arvioi ja seuraa yritysilmaston kehittymistä	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan kaavoituksessa on otettu huomioon yrittäjien tarpeet	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta huolehtii yrittäjien tontti- ja tilatarpeista	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta auttaa yrityksiä löytämään osaavaa työvoimaa	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta auttaa yrityksiä oikeiden rahoitusjärjestelyiden etsimisessä	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan resursointi on riittävä tuloksellisen elinkeinopolitiikan tekemiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta arvioi ja seuraa tehdyn elinkeinopolitiikan toteutumista	☐	☐	☐	☐	☐

8. Mitkä asiat koette Kaarinan elinkeinopolitiikan tärkeimmiksi asioiksi oman yrityksesi kannalta?

Mainitse enintään kolme.

Seudullinen kehittäminen ja yhteistyö

9. Kaarina tekee yhteistyötä Yrityspalvelukeskus Potkurin kanssa. Potkuri tarjoaa maksuttomia palveluita niin aloittaville yrittäjille kuin jo toimiville yrityksillekin. Onko yrityspalvelukeskus Potkuri tuttu yhteistyökumppani?

- En tunne
 Olen kuullut
 Olen tehnyt yhteistyötä

10. Kaarina on Turun seudun kehittämiskeskuksen (TSEK) jäsenkunta. Sen kautta on saatavilla monipuolisesti yritysten neuvontapalveluita. Onko Turun seudun kehittämiskeskus tuttu yhteistyökumppani?

- En tunne
 Olen kuullut
 Olen tehnyt yhteistyötä

11. Mitä mieltä olette seuraavista seudullista yhteistyötä ja kehittämissyhtiöitä (TSEK, Potkuri) koskevista väittämistä:

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Yrityksessämme on riittävän selvää mitä palveluja eri organisaatiot tarjoavat yrityksille Turun seudulla	☐	☐	☐	☐	☐
Seudullista elinkeinopolitiikkaa johdetaan ammattitaitoisesti Turun seudulla	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksellemme on sama, tuotetaanko elinkeinopalveluja seudullisesti tai kunnallisesti kunhan ne vastaavat mahdollisimman hyvin yrityksemme tarpeisiin	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan seudullinen yhteistyö on riittävän yrityslähtöistä	☐	☐	☐	☐	☐

Seudullinen kehittämissyhteistyö on tarpeellista	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämissyhtiöltä saa tarvittavaa tukea yritystoiminnan kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämissyhtiöiden elinkeinopoliittinen palvelutarjonta on selkeä	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämissyhtiöiden panostus kansainvälistymiseen on riittävä	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämissyhtiöt tiedottavat riittävästi toiminnastaan	☐	☐	☐	☐	☐

12. Kaarina on sijoittunut kolmena peräkkäisenä vuotena Elinkeinoelämän keskusliiton yritysilmapiiri-tutkimuksessa kolmen parhaan kunnan joukkoon. Mitkä ovat mielestänne syyt hyvään sijoitukseen?

13. Muita mielipiteitä/kommentteja Kaarinan kilpailukyvyistä / elinkeinopolitiikasta / yritysilmapiiristä?

Taustatiedot

14. Yrityksen henkilöstön lukumäärä

1-5

- 6-9
- 10-19
- 20-49
- yli 50

15. Yhtiömuoto

- Yksityinen elinkeinonharjoittaja
- Avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö

16. Yrityksen perustamisvuosi

- Ennen vuotta 1980
- 1981-1990
- 1991-2000
- 2000-2010
- 2010 jälkeen

17. Yrityksen toimiala

- Elektroniikkateollisuus
- Kauppa
- Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
- Maatalous, riistatalous ja metsätalous
- Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- Rahoitus- ja vakuutustoiminta
- Rakentaminen
- Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto
- Teollisuus
- Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut
- Tietojenkäsittely
- Ohjelmistoliiketoiminta
- Tukkukauppa
- Yksityisille suunnatut palvelut

- Yrityksille suunnatut palvelut
- Muu toimiala

18. Kaikkien yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan kolme teatterilippupakettia, johon sisältyy vapaaliput ja väliaikatarjoilu Kaarina-teatteriin kahdelle henkilölle. Jos haluatte osallistua arvontaan, täyttäkää alla oleviin kenttiin yhteystietonne:

Nimi

Matkapuhelin tai sähköposti

TIEDOTE
Vapaasti julkaistavissa

1 (2)

27.3.2013

Lisää yrityskäyntejä, kutsuja odotetaan

Kaarinan vahvuuksia yrittäjävälisyyttä, monipuolinen palvelutarjonta ja turvallisuus

Kaarinan Kehitys Oy:n kyselyllä selvitettiin paikkakunnan vetovoimatekijöitä. Kaarinan vetovoimatekijöinä vastaajat kokevat turvallisuuden, kunnan monipuolisen palvelutarjonnan sekä yrittäjävälisen ilmapiirin.

Kaarina on menestynyt viime vuosina mainiosti useissa kuntien ja kaupunkien yrittäjävälisyyttä mittaavissa tutkimuksissa. Sekä Suomen 50 suurimman kaupungin että Varsinais-Suomen kuntien yrittäjävälisyyttä mitattaessa Kaarina on sijoittunut toistuvasti kärkisijoille.

Kaarinan Kehitys Oy halusi selvittää omalla kyselyllä, mistä hyvä tulos johtuu. Tavoitteena oli löytää ne tekijät, jotka selittävät Kaarinan menestystä sekä nostaa esiin asioita, joissa kaupungilla olisi yhä parantamisen varaa.

Tutkimustulosten perusteella yrittäjät kokevat Kaarinan hyvän menestyksen viimeaikaisissa yrittäjävälisyyttä tutkimuksissa johtuvan pitkälti kaupungin ja yrittäjien välisestä vahvasta, tasapuolisesta ja vuorovaikutteisesta yhteistyöstä. Toimiva vuoropuhelu, aktiivinen yhteydenpito yrityksiin, avoin ilmapiiri ja kunnan yrittäjävälisyys saivat yrittäjiltä kiitosta. Vastaajista osa oli sitä mieltä, että Kaarinassa on tällä hetkellä positiivinen kierre, joka näkyy yrittäjävälisyyttä tutkimuksissa. Onnistumiset luovat onnistumisia ja positiivinen julkisuus on kääntänyt Kaarinan imagoa edelleen yrittäjäväliseen suuntaan.

Tutkimus toi esille sen, että yritysten päätökseen sijoittua tietyille paikkakunnalle suurin merkitys on hyvällä sijainnilla, viihtyisällä ja turvallisella elinympäristöllä sekä markkinoiden läheisyydellä. Vähiten merkitystä on sen sijaan tietyn toimialakeskittymän sijaitseminen alueella taikka alueen työntekijöiden koulutustasolla.

Kaarinan heikkouksina esiin nousivat ongelmat päätöksenteossa (mm. hankinta-asiat), paikkakunnan heikko tunnettuus muualla Suomessa sekä kova kilpailu saman alan yritysten kesken.

Tiedusteltaessa Kaarinan oman elinkeinoyhtiön Kaarinan Kehitys Oy:n ja seudullisten elinkeinoyhteistyökumppaneiden tunnettuutta selvisi, että oman elinkeinoyhtiön tunnettuus on kohtalaisella tasolla (47 % vastaajista on tehnyt yhteistyötä ja 44 % ainakin kuullut yhtiöstä), mutta seudullisten toimijoiden, Turun Seudun Kehittämiskeskus ja Yrittäjäpalvelukeskus Potkuri, tunnettuudessa on rutkasti parantamisen varaa.

Yrityskäyntejä lisätään

Kyselyyn vastanneilta tuli konkreettisia kehittämissuhteita Kaarinan elinkeinotoimijoille, mm. tiettyjen alueiden liikennejärjestelyihin ja hankinta-käytäntöihin liittyen. Yrittäjien toiveena oli myös enemmän yrityskäyntejä ja henkilökohtaisia kontakteja kaupungin suuntaan. Niinpä kaupungin edustajat aloittavat yhdessä yrittäjävälisyyden edustajien kanssa säännölliset yritysvierailut.

2 (2)

Kaarinassa on noin 1.700 yritystä ja vain yksi yritysasiainmies, joten vierailuja on mahdollista tehdä vähän kerrallaan. Yrityksiltä otetaan mielellään vastaan yhteydenottoja ja kutsuja kylään!

Tutkimus Kaarinan yrittäjämönteisyydestä toteutettiin Turun ammattikorkeakoulun oppilastyönä, yhteistyössä opiskelija Kati Savolaisen kanssa. Tutkimus tehtiin nettikyselynä, joka lähetettiin marraskuussa 2012 noin 1.200 yritykselle Kaarinassa. Näistä 74 vastasi määräaikaan mennessä.

Lisätiedot Kaarinan omasta yrittäjämönteisyysskyselystä:

yritysasiainmies Elina Lehtilä, Kaarinan Kehitys Oy

puh. 050 373 2695

sähköposti: elina.lehtila@kaarina.fi